

GAIA

tidsskrift for international solidaritet, nr. 60 sommer 2008

**Fødevareprisernes himmelflugt
Hurtige penge på ris og majs
Papirløse på Champs-Élysées
EUs grænseløse grænsekontrol
og sådan ender krigen i Irak**

04 Fødevarekrisens arkitekter

Krisens årsag må findes i bl.a. IMF og WTOs førte politik

12 Markedets meningsløshed

Hvordan spekulanterne drager fordel af den globale fødevarekrise

18 Papirløse sejrer på Champs-Élysées

Flere restauranter i den fashionable del af Paris har været besat af papirløse arbejdere

20 Grænseløs grænsekontrol

EU jagter migranter allerede før de når Fort Europas grænser

25 Latinamerikanske hug til "Fort Europa"

I et åbent brev langer Bolivias præsident hårdt ud efter EU's nye hjemsendelsesdirektiv

26 To år med Evo

Bolivias socialistiske præsident har siddet i to år og hvedebrødsdagene er ovre

32 Hilsen fra en politisk fange

Brev fra PFLPs leder Ahmad Sa'adat

34 Sådan ender krigen i Irak

Nøglen til at stoppe krigen i Irak ligger i irakisk politik, ikke i amerikansk politik

GAIA formidler og diskuterer sociale og politiske oprør og kampe, der ellers ikke normalt ryger ind med morgenkaffen eller ligger øverst blandt søgemaskinernes hits. GAIA ønsker at skabe debat, øve kritik, opmuntre og anspore til nye tanker og radikal begrebsudvikling.

Tidsskriftet består af alt fra teoretisk anlagte analyser, over baggrundsinterview med relevante personer eller grupper til beskrivende reportager fra lokale brændpunkter.

Redaktion: Anna Storr-Hansen, Jonas Waaben, Lasse Wamsler, Anne Rehder, Søren Henriksen, Lars Gaardsøe, Tobias Frost og Asta Nielsen.

Tidsskriftet GAIA udkommer fire gange årligt og udgives af Internationalt Forum. IF er en solidaritetsorganisation som aktivt støtter sociale oprør og frihedskampe mod undertrykkelse og besættelse rundt omkring i verden.

Medlemskab af Internationalt Forum koster 100 kr. om året. Som medlem modtager du GAIA. Et særskilt abonnement koster 150 kr. per år for private og 200 kr. for institutioner eller organisationer.

Artiklernes indhold udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens holdning.

Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N
Tlf: 35 37 18 89 (kl. 13-17)

Giro: 412-0361
e-mail: info@internationaltforum.dk
www.internationaltforum.dk

Oplag: 1200
Tryk: Eks-Skolens Trykkeri ApS.
ISSN: 0908-2492

NÅR ØKONOMIENS RUGBRØDSMOTOR KØRER PÅ RIS OG MAJS

Når man læser avisernes historier om den såkaldte fødevarekrise, kan man godt få det indtryk, at der er tale om en art naturkatastrofe. Som om fødevarekrisen blot er den seneste i rækken af mere eller mindre naturlige katastrofer, som igen og igen kaster den fattigere del af verden ud i kaos.

De selv samme aviser beskriver på de følgende sider, hvordan olieprisen sætter endnu en rekord eller om en rapport, der påpeger de rige landes ansvar for de kraftige klimaforandringer, som allerede nu viser sig i udviklingslandene.

Der er påfaldende mangel på evne eller vilje til at se en sammenhæng, uanset hvor tydelig den er. Mindre ringe aviser, som dagbladet Information, begynder at tale om en systemkrise, men i virkeligheden kan det virke temmelig arrogant, når vi i den rige del af verden kalder den nuværende situation for en krise – som om der ikke var krise før. Før den såkaldte krise indtræf vurderede FN, at omkring 1 mia. af klodens befolkning på cirka 6 mia. lider af kronisk sult, og dette tal medregner ikke en gang dem, der lider under vitaminunderskud og fejlnæring. Hvis man medregner alle dem, så er tallet nærmere 3 mia. – det vil sige, halvdelen af alle mennesker har ikke adgang til nok og nærende mad! Krisen har været her hele tiden. Det nye ligger i, at vi nu kan aflæse krisetegnene i de stigende priser i vores egne bugnende supermarkeder.

Den nuværende fødevarekrise er selvsagt ikke skabt af fremtidige klimaforandringer alene, selvom der for tiden er en tendens til at reducere diverse sociale og økonomiske konflikter til

et spørgsmål om global opvarmning. Denne fødevarekrise er også skabt af helt klassiske fejlslagne politikker og velkendte skævheder i den herskende verdensorden.

Der er mange årsager til de stigende fødevarepriser. Når prisen på majs stiger i Mexico, så skyldes det blandt andet USA's stigende efterspørgsel på biobrændsel og den nordamerikanske "frihandelsaftale" NAFTA's liberaliseringer. Denne situation viser med alt ønskelig tydelighed, hvordan de neoliberale forsøg på at håndtere klimakrisen spiller fallit og i sidste ende ender med at forværre situationen.

Der tegner sig dystre mønstre, hvor stigende oliepriser skaber øget efterspørgsel på biobrændsel, som presser priserne op på almindelige fødevarer. Men situationen bliver helt utilregnelig, når spekulanter kommer ind i billedet. Et marked med stærkt stigende stiger er altid interessant for folk, der ønsker at tjene hurtige penge. Det har vi blandt andet set i Asien, hvor ris er blevet et populært investeringsobjekt, og det har været med til at skabe en endnu mere ustabil situation for regionens mange fattige, for hvem ris er livsnødvendigt.

Det går rigtig galt, når vi nægter at se sammenhængen og vælger at betragte verdens skæve gang som blot en serie ulykker, der tilfældigvis rammer os lige nu. Det er dette tunnelsyn, der fratager os evnen til at reagere på de virkelige problemer.

Redaktionen

FØDEVAREKRISENS ARKITEKTER

Den globale stigning i fødevarepriserne er ikke kun en konsekvens af, at afgrøder anvendes til fremstilling af biobrændstof, at kineserne bliver flere og spiser mere kød og at klimaet ændrer sig. En stor del af forklaringen skal også findes i de 'frihandels'-politikker, der føres af internationale, finansielle institutioner som IMF, WTO og Verdensbanken. Ifølge sociologen Walden Bello udgøres den eneste opposition af bondeorganisationer.

Af Tobias Frost

Titusinder af mennesker var på gaden sidste år i Mexico i protest mod stigninger på op mod 60 procent i prisen på tortillas. Årsagen, pegede mange på, var den voldsomme vækst i produktionen af biobrændstof. På grund af den amerikanske regerings subsidier, omlagde amerikanske landmænd langt flere arealer til dyrkning af majs til bioethanol end til fødevarer. Det betød en brat stigning i majspriserne, og var på den måde en direkte årsag til, at priserne på tortillas røg i vejret.

Men et spørgsmål, der ikke blev taget frem i forbindelse med den såkaldte mexicanske tortilla-krise var, hvordan mexicanerne overhovedet var blevet afhængige af den amerikanske import i første omgang. Det spørgsmål vender vi tilbage til.

Fødevarekrisen anno 2008

Den fjerde juni i år mødtes stats- og regeringschefer fra 60 lande og landbrugsministre fra de øvrige FN-medlemslande i FN's fødevareorganisation FAO. FN's fødevaretopmøde i Rom plejer ikke at trække de store overskrifter. Men over de sidste år har verden oplevet en kontant og vedvarende stigning i prisen på fødevarer. Eksempelvis truer de stigende kornpriser op mod 100 millioner mennesker med underernæring og sult og har tvunget yderligere en milliard mennesker til at skære ned på deres daglige forbrug af mad.

Over det sidste halvandet år er prisen på basale fødevarer mere end fordoblet, i følge FN's fødevareorganisation FAO. Fra marts 2007 til marts 2008 steg verdensmarkedspriserne på korn med 88 procent, på olie med 106 procent, på soja med 87 procent, og for mælkeprodukter steg de med 48 procent. Længe holdt prisen på ris sig relativt i ro, men indenfor bare et par uger i april steg prisen med 50 procent. På lokale

markeder kan prisstigningerne være højere eller lavere end på verdensmarkedet. I Haiti, eksempelvis, steg en pose med 50 kg ris med 100 procent i løbet af en uge.

Forklaringen på hvorfor priserne netop nu er på himmelflugt er mange og varierede. Den globale befolkningstilvækst har i løbet af de seneste årtier været på ca. 70 millioner om året. Der bliver ganske enkelt flere munde at mætte. Og i takt med et øget vareforbrug i EU og USA, stiger indkomsten i eksempelvis Kina og Indien. Den stigende efterspørgsel i Asien presser prisen op, og hertil kommer, at man her i stigende grad, køber og spiser mad, som kræver et større energiforbrug at producere. En gennemsnitlig kineser spiser i dag 50 kilo kød om året mod 20 kilo i 1980.

Forklaringen rummer dog et paradoks. Historisk set har landbrugets industrialisering i løbet af de sidste knap 100 år fået produktiviteten og effektiviteten til at vokse i landbruget uden fortilfælde, ligesom introduktionen og anvendelsen af modstandsdygtige afgrøder og kunstgødning har været medvirkende faktorer til den overskudsproduktion i landbruget, der i sær har fundet sted i den rige del af verden. Der er altså ikke som sådan mangel på mad, men mangel på omfordeling. Og desuden fremstilles det ofte som et problem, at eksempelvis kineserne i stigende grad tillægger sig vestlige forbrugsvaner, uden at disse i sig selv problematiseres.

Desuden er der en lang række af andre elementer, der spiller ind. Mange af verdens fødevarer ender i tanken som biobrændstof. Dårlig høst i Australien og Syd- og Østeuropa har presset priserne i vejret, og generelt ødelægger klimaforandringer i større omfang afgrøder. Prisen på kød stiger som følge af den højere pris på foder til dyrene. Det kræver ca. 50 kilo korn at producere et kilo oksekød. Og priserne på grønt-

Protest mod høje fødevarepriser i Somalia.

sager er globalt steget med 15 procent, fordi drivhusene bliver dyrere at opvarme på grund af den dyrere olie.

Men der er også en anden forklaring på de stigende fødevarepriser. En forklaring, der hænger sammen med de sidste tre årtiers neoliberale handelspolitik og strukturaltilpasningsprogrammer gennemført af IMF, WTO og Verdensbanken. Og så er vi tilbage ved den mexicanske tortilla-krise.

Mexicansk majs Krise

Den mexicanske krise kan nemlig ikke forstås uden at tage højde for, at Mexico var blevet transformeret fra et majsproducerende til et majsimporterende land i årene forud for tortilla-krisen. Dette skete netop på grund af disse 'frihandels'-politikker.

Processen begyndte med de tidlige 1980'eres gælds-krise. Mexico, en af de to største låntagere blandt udviklingslandene, blev tvunget til at låne penge af IMF til at hjælpe med afbetalingen på deres gæld. Til gengæld for lånene skulle landet gennemføre en række strukturaltilpasningsprogrammer. Herefter fulgte det, som den filippinske sociologiprofessor Walden Bello beskriver som en 'noget for noget' multimilliard-dollar redningsaktion. Bello skriver, at dette var et gennemgribende markedsindgreb uden fortilfælde, der havde til formål at eliminere høje todsatser, statslig regulering og regeringsstøttede institutioner, som i følge neoliberale doktriner var barrierer for økonomisk effektivitet. Konsekvensen var tydelig i Mexico. Renteudgifterne steg fra 19 procent af de samlede offentlige udgifter i 1982 til 57 procent i 1988. Nedsækeringerne på de offentlige udgifter blev hovedsageligt overført til afviklingen af statens gæld. Liberalisering af handlen med landbrugsprodukter blev gennemtrumfet af IMF og Verdens-

banken og bidrog til destabilisering af småbønderne. I følge en rapport fra 2003, lavet af den private organisation Carnegie Endowment, mistede 1.3 millioner mexicanske landmænd deres arbejde som følge af importen af amerikanske landbrugsprodukter.

Konsekvenserne af 1980'ernes strukturaltilpasningsprogrammer blev forstærket i 1994, da NAFTA (den nordamerikanske frihandelsaftale) trådte i kraft. Selv om NAFTA havde en udfasningsperiode på femten år for toldbeskyttelse af landbrugsprodukter, herunder majs, oversvømmede stærkt subsidierede amerikanske majs hurtigt det mexicanske marked, og reducerede prisen på majs til det halve. Det kastede den mexicanske majssektor ud i en kronisk krise, som må ses som den væsentligste forklaring på tortilla-krisen og Mexicos forvandling fra majsproducent til majsimportør.

Den afrikanske tragedie

Før Afrikas afkolonisering i 1960'erne, var kontinentet en netto-eksportør af fødevarer. I dag importeres 25 procent af fødevarerne, og næsten alle lande er forvandlet til netto-importører. Sult og hungersnød er blevet tilbagevendende fænomener, og alene de seneste tre år, er fødevarekriser brudt ud på Afrikas Horn, i Sahara, og det sydlige og centrale Afrika.

Landbruget i Afrika er i dyb krise og årsagerne spænder fra krige til dårlig regeringsførelse, manglende landbrugs-teknologi og spredningen af HIV/Aids. Men som i Mexico skal en vigtig del af forklaringen findes i IMF og Verdensbankens strukturaltilpasningsprogrammer. Som krav for bistand til afvikling af udlandsgælden, blev der indført en udfasning af de afrikanske landes kontrol med og støtte til landbruget. Programmer, der har medført faldende investeringer, øget arbejdsløshed og

nedskæringer på de sociale udgifter.

Den støtte, som de afrikanske regeringer fik lov til at give, blev af Verdensbanken kanaliseret over i eksportlandbruget for at generere udenlandsk valuta, som staterne havde brug for at afdrage deres gæld. I eksempelvis Etiopien, førte det under 1980'ernes hungersnød til, at god landbrugsjord blev opgivet til fordel for marker med afgrøder til eksport. Desuden tilskyndede Verdensbanken til, at flere lande fokuserede på de samme afgrøder til eksport, hvilket ofte førte til overproduktion, som udløste store prisfald på de internationale markeder.

Sammen med strukturtilpasningerne fulgte de negative virkninger af de tvungne handelsliberaliseringer over for EU og USA. Landene skulle eksempelvis tillade subsidieret EU-oksekød i at komme ind, hvilket betød at mange vestafrikanske og sydafrikanske kvægavlere blev ruineret. Ifølge Oxfam blev antallet af afrikanere syd for Sahara, der lever for mindre end en dollar om dagen, næsten fordoblet til 313 millioner mellem 1981 og 2001.

Malawi er et repræsentativt eksempel for den afrikanske tragedie skabt af IMF og Verdensbanken. Og historien er ifølge Walden Bello et klassisk case-studie af et af de største fejlgreb begået af neoliberale økonomer. I 1999 indledte regeringen i Malawi et program, hvor alle små bondefamilier fik en gratis startpakke med gødning og frø. Resultatet var en overskudsproduktion af korn. Verdensbanken og andre donorer krævede, at programmet blev reduceret eller ophævet, fordi det fordrejede den frie handel. Samtidig krævede IMF, at regeringen solgte en stor del af Malawis kornreserver, for at afvikle landbrugets kommercielle gæld. Regeringen overholdt IMF's krav. Uden de gratis hjælpepakker styrtdykkede kornproduktion i Malawi på rekordtid. Da en fødevarekrise i 2001-02 forvandlede til hungersnød, var der næsten ingen reserver tilbage i kornlagrene.

Globaliseret landbrugsproduktion

Erfaringerne fra Mexico og Afrika går igen i det ene land efter det andet, der blev underlagt IMF og WTO's defacto administration. En undersøgelse af fjorten lande,

Protest mod høje fødevarepriser i Mexico.

lavet af FAO, viste, at niveauet for importen af fødevarer fra 1995-98 var højere end fra 1990-94. Resultatet var ikke overraskende, da et af de vigtigste mål i WTO's landbrugs-aftale (Agreement on Agriculture) var at åbne markederne i udviklingslandene, så de kunne aftage overskudsproduktionen fra EU og USA.

Som den daværende amerikanske landbrugsminister, John Block, sagde i 1986: "Tanken om, at udviklingslandene skulle brødføde sig selv er en anakronisme fra en svunden tid. De kan bedre sikre deres fødevarer sikkerhed ved at forlade sig på amerikanske landbrugsprodukter, som er tilgængelige, i de fleste tilfælde, til lavere omkostninger." Hvad John Block dog ikke sagde var, at den lavere pris på amerikanske produkter skyldtes tilskud til landbruget, som blev mere massive år for år, til trods for, at de skulle udfase dem. I alt steg den samlede landbrugsstøtte i de rige lande fra 367 milliarder USD i 1995 til 388 milliarder USD i 2004. Siden slutningen af 1990'erne har landbrugssubsidier tegnet sig for 40 procent af værdien af landbrugsproduktionen i EU og 25 procent i USA.

De subsidierede vestlige landbrug og IMF, WTO og Verdensbankens politikker har, ifølge Walden Bello, skabt et globaliseret, kapitalistisk, industrielt landbrug, hvor udviklingslandene integreres i et system, hvor eksportorienteret produktion af kød og korn er dorienteret produktion

Protest mod høje fødevarepriser i Senegal.

”

Bønderne i udviklingslandene har indtil nu været betragtet som levn fra den præindustrielle æra. Men i stedet for at være endt på historiens mødding, repræsenterer de i dag den førende oppositionen til et kapitalistisk, industrielt landbrug

af kød og korn er domineret af store industrielle bedrifter, som dem, der drives af det multinationale thailandske CP, og hvor teknologien løbende opgraderes med fremskridt inden for genteknologien af virksomheder som Monsanto. Afskaffelsen af toldbarrierer faciliterer et globalt landbrugs-supermarked med elite- og middelklasseforbrugere, der servicerer af kornelskaber som Cargill og Archer Daniels Midland og transnationale fødevare-detailhandlere, som det britisk-ejede Tesco og fransk ejede Carrefour. Der er ikke efterladt meget plads til de hundreder af millioner fattige på landet og i byerne i dette integrerede, globale marked. De er trængt sammen i gigantiske forstæder og slumbyer, hvor de slås med madpriser, der ofte er meget højere end i supermarkedet. Eller landdistrikterne, hvor de er strandet med en marginal landbrugsproduktion og bliver stadigt mere sårbare over for sult.

I de rige lande bruger en gennemsnitlig familie mellem ti og tyve procent af husstandsindkomsten på mad,

mens det i udviklingslande ofte er 50-80 procent. En prisstigning på 10 procent på basale fødevarer som spiseolie, ris eller mel, vil derfor ikke gøre nogen relativ forskel for en familie i Europa og USA. Her betyder en fordobling af hvedeprisen ikke, at prisen på brød stiger til det dobbelte, fordi udgifterne til mel kun udgør en lille del af prisen for det færdige brød. Men i et af de fattige lande, kan en sådan forskel betyde forskellen på om man går mæt eller sulten i seng. Som med så mange andre kriser, rammer konsekvenserne af fødevarekrisen dem, der i forvejen er ramt.

Så alt i mens Vestens forbrugere har mærket en mindre, om end mærkbar stigning i prisen på dagligvarer, så anslår FN at op mod en milliard, af jordens ca. seks milliarder mennesker, lever med konstant sult. Dette estimerede tal tager dog ikke højde for alle de, som har vitaminmangel eller lider af underernæring. Alt i alt er det samlede antal mennesker, der er ramt af fødevareusikkerhed tættere på 3 milliarder, eller halvdelen af verdens befolkning.

Bondeorganisationernes opposition

Ingen kan med sikkerhed vide om, og i så fald hvornår, priserne på de basale fødevarer begynder at falde. Det bagvedliggende problem er nemlig, at fødevarekrisen i høj grad er menneskeskabt, og at den derfor kan løses politisk. Men spørgsmålet er, om viljen er der. De politikker, som er ført i IMF, WTO og Verdensbanken bærer i høj grad en del af ansvaret for den nuværende fødevarekrise. Og en løsning kræver derfor et opgør med selvsamme politikker.

At frihandel synes at være verdens frelse, gentages i en uendelighed af neolibérale politikere. Men når det kommer til fødevarer, og i særlig grad en reel fri handel uden restriktioner for alle lande, så lyder ordene pludseligt tomme og hule. Mange ikke-vestlige lande har, som en automatreaktion på de stigende fødevarepriser grebet ind over for de såkaldt 'frie' markeds kræfter, og indført eksportbegrænsning, eksportkontrol og øgede subsidier til egne landbrug. Konsekvensen er ligeså forudsigelig som den er fatal: højere prisstigninger på fødevarerne.

Kritikken fra EU og institutionerne har været ligeså forudsigelige. Eksempelvis indførte Ukraine eksportkontrol, men både EU og Verdensbanken kritiserede Ukraine, der efter kraftige henstillinger, opgav planerne.

Men spørgsmålet er om USA og Europa kan vende blikket indad, og anerkende den ødelæggende virkning, deres egne landbrugssubsidier har for udviklingen af levedygtige landbrug i udviklingslandene. Og om IMF, Verdensbanken og WTO vil opgive deres ødelæggende strukturtilpasningsprogrammer og tvungne handelsliberaliseringer. En del af løsningen og en vej ud af fødevarekrisen er til stede her. Men det er ikke sikkert den politiske vilje er det. Derfor skal man vende blikket i en anden retning, for at få øje på en reel opposition og en mulighed for forandring, mener Walden Bello.

Bondeorganisationer rundt om i verden er blevet stadigt mere militante i deres modstand mod landbrugets globale industrialisering. Det var hovedsageligt på grund af pres fra netop bondeorganisationer, at forhandlingerne i WTO's Doha-runde brød sammen. Regeringerne fra en lang række udviklingslande nægtede at åbne deres markeder endnu mere for subsidierede landbrugsprodukter fra Europa og USA og krævede en massiv beskæring i USA's og EU's landbrugsstøtte.

Bondeorganisationerne har etableret internationale netværk, og et af de bedst kendte og mest velfungerende er Via Campesina. Via Campesina kæmper ikke kun for at få 'WTO ud af landbruget' og imod det globaliserede, kapitalistiske industrielle landbrug, de foreslår også et alternativ - nemlig fødevarerensuverænit. Fødevarerensuverænit betyder for det første, at et land får retten til selv at bestemme produktion og forbrug af fødevarer. For det andet, at landbruget fritages for globale handelsregimer struktureret og defineret af WTO.

Fødevarerensuverænit betyder også konsolideringen af landbruget omkring småbrug, ved at beskytte hjemmemarkederne

mod import af subsidierede landbrugsprodukter, afskaffelse af direkte og indirekte eksportstøtte, og udfasning af indenlandske subsidier, der fremmer ikke-bæredygtige landbrug.

Via Campesina kæmper også for at sætte en stopper for TRIPs-aftalen (Trade Related Intellectual Property Rights), en aftale under WTO, der gør det muligt for virksomheder at tage patent på eksempelvis plantefrø. De modsætter sig agro-teknologi baseret på genteknologi og kræver jordreformer. I modsætning til en global landbrugs-monokultur, tilbyder Via Campesina en vision om en international landbrugsøkonomi, der bygger på forskellige nationale landbrugsøkonomier, der handler med hinanden, men som primært fokuserer på produktion til hjemmemarkedet.

Bønderne i udviklingslandene har indtil nu været betragtet som levn fra den præindustrielle æra. Men i stedet for at være endt på historiens mødding, repræsenterer de i dag den førende oppositionen til et kapitalistisk, industrielt landbrug. I stedet for at forsvinde ud i mørket, har de taget kampen op med det globaliserede, kapitalistiske industrielle landbrug. Bondeorganisationernes kamp er betydningsfuld, ikke kun for bønderne selv, men for alle, der trues af de katastrofale konsekvenser af den globale kapitals vision for organiseringen af produktionen, samfund og selve livet, mener Walden Bello.

Artiklen bygger på en oversættelse af Walden Bellos artikel 'How to manufacture a global food crisis: lessons from the World Bank, IMF, and WTO', bragt den 2. juni 2008 i The Nation og artikler om fødevarekrisen fra Znet, Information og OpenDemocracy.

Walden Bello er professor i sociologi, medstifter af NGO'en 'Focus on the Global South' og præsident for 'Freedom From Debt Coalition'.

Haiti

I april blev Haiti rystet af voldsomme protester over de høje priser på ris. For 30 år siden var Haiti fuldt selvforsynende med ris. Da diktaturet med Jean Claude 'Baby Doc' faldt i 1986 havde Haiti akut behov for kapital til at bringe landet på fode. Haiti bad derfor IMF om et lån. Med lånet fulgte krav om at ændre det økonomiske system, så landet blev åbent for konkurrence fra andre lande på blandt andet fødevarerområdet, og landet var dermed gjort sårbart overfor de globale fødevarerpriser. Haitis landbrug var chanceløs i konkurrencen med f.eks. statsstøttet ame-

rikansk ris. Der gik kun få år, før Haitis egenproduktion nærmest var knust og landet oversvømmet af amerikanske ris.

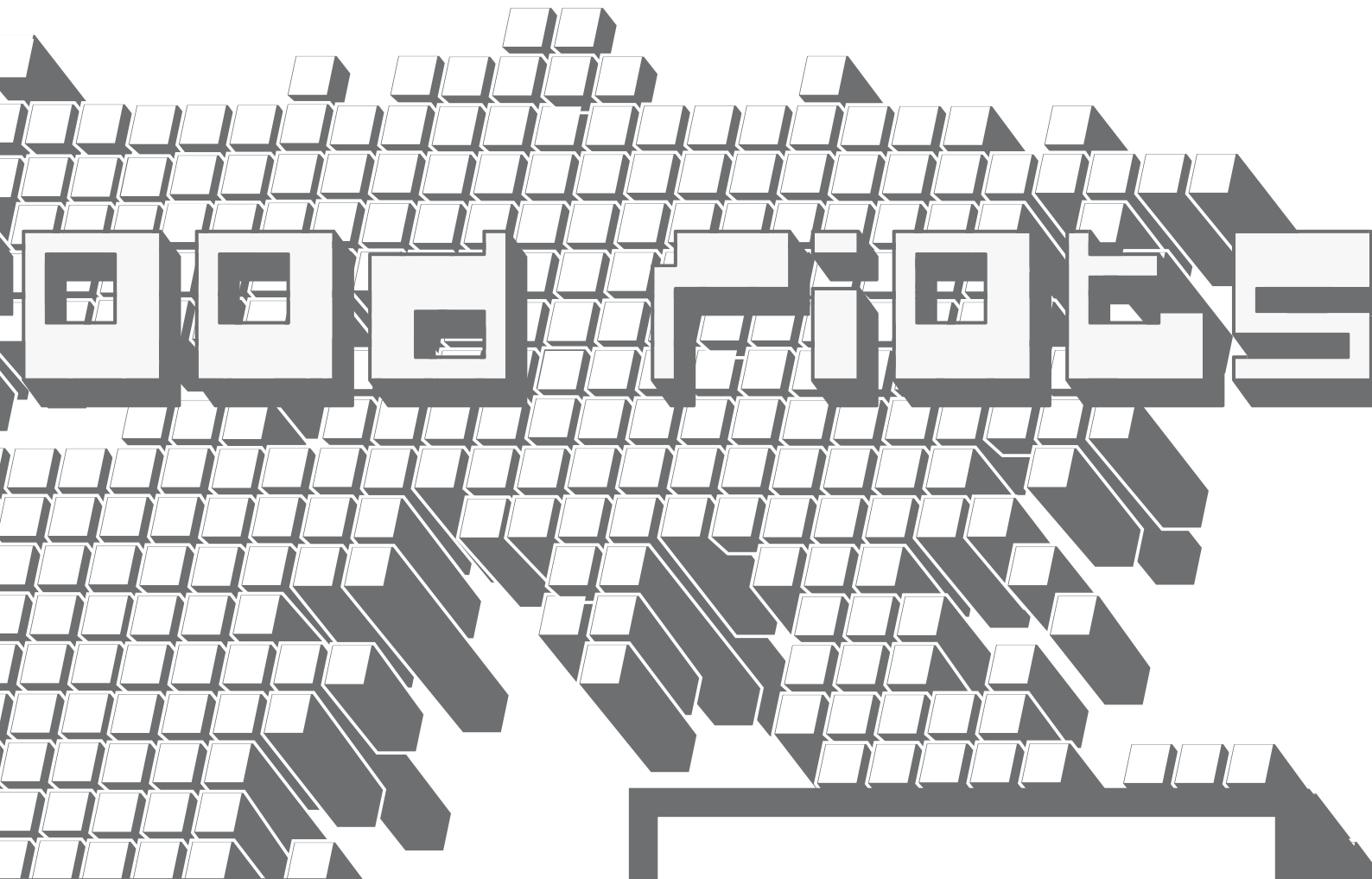
I 1994 krævede USA, at Haitis eksilerede præsident Jean Paul Aristide skulle åbne Haitis markeder endnu mere, for til gengæld at støtte hans tilbagevenden til præsidentembedet. USA's økonomiske interesse i et af verdens fattigste lande kan umiddelbart synes ulogisk, men Haiti er langt fra uvæsentlig for den amerikanske ris-eksport. Haiti er således den tredje største importør af amerikanske ris.

Cameroun og Burkina Faso

Afrika har været hårdest ramt af uroligheder i forbindelse med de globale prisstigninger på fødevarer. Det vestafrikanske land Cameroun, er et af de steder hvor det er gået allermost voldsomt for sig. I slutningen af februar i år opstod der optøjer i byerne Yaoundé, Buea og Douala i protest mod de stigende fødevarerpriser. Nyhedsbureauet Reuters berettede dengang om, at mindst 24 personer var blevet dræbt af politiet, og over 1600 anholdt under urolighederne.

Cameroun blev i løbet af 1990'erne i stigende grad afhængige af fødevarerpriserne på verdensmarkedet, efter at regeringen fra

aso

1994 begyndte at satse på eksportafgrøder som kaffe, kakao og bomuld. I dag er Cameroun en af verdens største kakaoproducenter. Et af flere kortsigtede tiltag fra Camerouns præsident Paul Biya har været at sænke toldbarriererne for import af fødevarer yderligere.

Da IMF's direktør Dominique Strauss-Kahn i slutningen af februar besøgte Burkina Faso – der også har været hårdt ramt af prisstigninger og optøjer – tilbød han den ligeledes kortsigtede og velkendte kur: nye lån til de kriseramte afrikanske lande, på en række betingelser om handelsliberaliseringer.

Filippinerne

Filippinerne er endnu et skræmmende eksempel på, hvordan neoliberale reformer kan smadre et lands fødevarereproduktion. Da diktatoren Marcos regime faldt i 1986 var landet selvforsynende med ris. I dag er Filippinerne verdens største importør af ris. Verdensbanken og IMF pressede landets nye ledelse til at gøre tilbagebetaling af udlandsgælden til hovedprioritet. Mellem 1986 og 1993 forlod mellem 8-10 procent af Filippineres BNP årligt landet i form af afbetaling på gæld, og samtidig halveredes investeringerne i landbruget. Det havde voldsomme konsekvenser for bønderne, der i høj grad var afhængige af den statslige støtte.

I 1995 trådte Filippinerne ind i WTO, som krævede, at landet afskaffede kvoterne på import af alle landbrugsprodukter. Under kampagnen i 1994 for at ratificere Filippineres WTO-medlemskab, lovede regeringen, at tab i korn og andre traditionelle afgrøder ville blive mere end

opvejet af de nye eksportindustrier, med produktion af fx blomster, asparges og broccoli. Men hverken det, eller mange af de forventede 500.000 job i landbruget, blev til virkelighed. I stedet faldt beskæftigelsen i landbruget fra 11,2 millioner i 1994 til 10,8 millioner i 2001.

Konsekvenserne af Filippineres optagelse i WTO smadrede gennem landbruget som en super-tyfon. Oversvømmet af billig importeret majs – hovedsageligt subsidieret amerikansk – var landmændene tvunget til at reducere jorden afsat til dyrkning af majs fra 3,1 millioner hektar i 1993 til 2,5 millioner i 2000. Og den massive import af kyllingestykker dræbte næsten hele den filippinske fjerkræindustri. Det dobbeltslag af IMF's strukturtilpasninger og WTO's pålagte handelsliberaliseringer, forvandlede hurtigt en stort set selvforsynende landbrugsøkonomi til en import-afhængig, i takt med at landmændene blev marginaliserede.

MARKEDETS MENINGSLØSHED

Hvordan spekulanterne drager fordel af den globale fødevarekrise

Af Arun Gupta

De stigende priser er næppe gået hen over hovedet på nogen. Det skulle da lige være medmindre du lever i en boble, ligesom George Bush, der blev totalt overrasket, da en journalist i februar fortalte ham at benzin kostede næsten \$ 4 pr. gallon. De stigende priser viser sig tydeligt i supermarkedet, i følge det amerikanske Bureau of Labor Statistics. Prisen på mælk er gået op med 17 procent, mens et dusin æg er steget 40 procent i de sidste år og et normalt brød er steget næsten 30 procent i løbet af to år. På de nordamerikanske benzinstationer er prisen på benzin fordoblet siden 2005, og det ser ud til at prisen denne sommer vil stige endnu mere.

Ligeså dramatisk som prisstigningerne er for brugerne, er raserianfaldene på råvarebørserne, hvor der forhandles såkaldte futures-kontrakter, der er et værdipapir, som fastsætter fremtidige priser og leveringsvilkår. Commodity Futures Trading Commission (CFTC), der har undersøgt baggrunden for prisstigningerne, skriver at "i de sidste tre måneder har priserne på hvede, majs, sojabønner, ris og havre nået hidtil usete højder."

Nye spillere på banen

I løbet af det sidste år er priserne på hvede steget med 95 procent, sojabønner 88 procent og majs 66 procent. Thailandsk B-klasse ris, der et benchmark på verdensmarkedet, gik fra en pris på omkring \$ 360 pr. ton ved udgangen af 2007, til \$ 760 i slutningen af marts 2008 og fortsatte sin svimlende klatretur til \$ 1.080 mindre end en måned senere. Råolie futures er endvidere mere end fordoblet siden januar 2007. I april i år blev de solgt for en smule under \$ 120 pr. tønde.

Et slående karaktertræk ved de stigende råvarepriser er, at de ved afbildning på en kurve ligner dot.com boblen på en prik. Dette er ikke blot en tilfældighed. En af de vigtigste faktorer i de accelererende fødevarepriser er økonomisk spekula-

tion. Det er de samme Wall Street banker og investeringsfonde, der var skyld i dot.com boblen og senere bolig-boblen, der angiveligt kaster milliarder af dollars ind i råvaremarkederne. Det er indvesteringer, som de forventer at lave hurtige penge på. En analytiker interviewet af Wall Street Journal vurderer, at "investorer har hældt omkring \$ 175 milliarder til \$ 200 milliarder i råvarerelaterede handel siden 2001." Avisen forklarer at: "Som med energimarkedet for et par år siden, har pensionskasser og investeringsfonde flokkedes om investeringer i majs-industrien, samtidig med, at produktionen er faldet relativt i forhold til befolkningsvæksten og den stigende efterspørgsel på afgrøder til biobrændstof og mad. Disse investeringer er overvejende bullish indsatser," hvilket vil sige, at man investerer fordi, der er en forventning om, at prisen stiger.

De daglige udsving på råvarebørserne er mange gange større end det vi tidligere så i løbet af et helt år. Alene den 25. februar i år gik én type hvede op med 29 procent på Minneapolis Grain Exchange. På en enkelt dag i marts "hopped" prisen for bomuld 15 procent trods rapporter om, at udbuddet nærmest var rekord højt," ifølge Toronto Globe and Mail. Under CFTC høringerne gav råvareproducenter spekulanter skylden for de skyhøje priser. En repræsentant for the National Grain and Feed Association sagde, "60 procent af det nuværende [hvede] marked er ejet af én fond. Det har selvfølgelig en indvirkning på markedet," mens en bomuldsproducent erklærede, "Markedet virker ikke, det er i stykker".

Hvis der er en primær synder, er det markedet som sådan. Der er meget snak om stigende forbrug og faldende forsyninger på både fødevarer og energi, men de fleste data modsiger disse påstande. På trods af en tørke i Australien, is- og snestorme i Kina, og en kold, våd vinter i den amerikanske forråds-kammer, forudser FN's Fødevare- og Landbrugsorgani-

sation, at den globale kornproduktion i 2007-2008 vil stige med 92 millioner tons til i alt 2,102 milliarder tons. Størstedelen af denne stigning er forårsaget af en rekordstor høst af amerikansk majs, som skal fodre det nye marked for biobrændstof.

En horde af spekulanter fra Wall Streets banker og investeringsfonde over olie- og landbrugsgiganter har kastet sig over handelen med råvarer. Analytikere siger, at nogle af aktørerne kan manipulere med markederne, men det er ekstremt svært at bevise, fordi det lovpligtige tilsyn med disse markeder helt bevidst har været rullet tilbage. Samtidig er det tydeligt, at meget af den handel der foregår er ren spekulation. Det er ikke blot finansspekulanter, der står bag, men også dagligvarebutikker, fødevareproducenter og gødningsfabrikanter. Det ironiske ved den nuværende situation er, at selvom landmændenes indtægter er stigende, især i USA, så går de glip af endnu større fortjenester på grund af de vilde prissvingninger på råvaremarkedet.

Manglen på korn skyldes, at spekulanternes fortjenester bogstaveligt talt sker på verdens fattiges bekostning. Der har været madoptøjerne i Egypten, Cameroun, Burkina Faso, Mauritien, Elfenbenskysten, Senegal og Etiopien - alle lande, hvor mange bruger over halvdelen af deres indkomst på fødevarer, mens amerikanerne bruger mindre end 10 procent. Konsekvenserne ses tydeligt i lande som Haiti, hvor de fattige har måttet ty til mudderkager lavet med olie og sukker for at få næring, mens prisen på ris er eksploderet.

Forfatteren til bogen *Stuffed and Starved*, Raj Patel, siger, "Det er selvfølgelig en forbrydelse mod menneskeheden, at denne form for økonomisk spekulation tillades at fortsætte. Det er én ting at have spekulation på forbrugsgoder eller bildele, men det er en helt anden ting at have spekulation i menneskers livsgrundlag ... Dette bør være et wake-up call, der

”

Nordamerikanske landmænd taler i spøg om en ”dot-majs” boble, mens mange af dem og deres leverandører skovler penge ind. For alle andre har det været en katastrofe.

hjælper os til at indse, at fødevarer ikke er en vare, men derimod en menneskeret.”

I en tale den 2. april bemærkede Verdensbankens præsident Robert Zoellick, at fødevarerpriserne ”er steget med 80 procent” siden 2005, og at ”33 lande rundt om i verden står over for potentiel social uro på grund af fødevarer- og energipriseres himmelflugt.” Et par uger senere kaldte Verdensfødevarerprogrammet de høje fødevarerpriser for ”tavs tsunamier”, der allerede har skubbet omkring 100 millioner mennesker dybere ned i fattigdom og som truer med at ”kaste mere end 100 millioner mennesker på alle kontinenter ud i sult.”

Der er blevet fremsagt en lang række forklaringer på de stigende priser, herunder: aftagende lagre af korn, større forbrug af animalske produkter i Asien, en voksende global befolkning, global opvarmning, øget efterspørgsel på biobrændstof, naturlige grænser for fødevarerproduktion, finansiel spekulation, den faldende dollar, eskalerende oliepriser, Verdensbanken og IMF’s politikker, eksport restriktioner og meget meget mere. Alle disse faktorer hænger på den ene eller anden måde sammen med inflationen. Det er ikke et tilfældigt virvar af faktorer, men derimod er faktorerne knyttet sammen i en kritisk årsagssammenhæng, der ligger bagved det umiddelbare kaos. I brede vendinger er det den globalise-

finansielspekulation, dumping af subsidierede fødevarer fra vestlige lande i de fattige lande, der er tvunget til at ”liberalisere” deres landbrugssektorer, den faldende dollar, og overophedede oliemarkeder. Det, der knytter alle disse faktorer sammen, er politik. Det er en politisk beslutning at tillade hæmningsløs spekulation i råvarer, at mindske regulering af handel, at devaluere dollaren ved at øge underskuddene og sænke rentesatserne. Det er en politisk beslutning at gennemtvinge, at fattige lande afskaffer støtten til deres landbrugssektor, og de tvinges til at købe mad på verdensmarkedet, i stedet for at gøre adgangen til fødevarer til en grundlæggende menneskeret.

Tilbagevendende til Malthus

Meget af debatten kan koges ned til et spørgsmål om politik kontra naturlige grænser. Denne debat har sine rødder i Thomas Malthus’ ”Essay på princippet om Befolkning” fra 1798. Her fremførte Malthus, det som John Bellamy Foster har forklaret som: ”Der er et konstant pres fra befolkningen mod fødevarerforsyning, hvilket altid har gjort sig gældende og altid vil gælde.” Uden at oprulle flere århundredes debat, er det vigtigt at bemærke, at den stadig er af stor relevans i dag. Mange, der taler om naturlige grænser, såsom ”peak olie” eller ”peak fødevarer” er neo-Malthusianister. De udviser

rede økonomis natur, der gør at priserne skyder op. Omdrejningspunktet er

ofte den samme fjendtlighed mod de fattige som Malthus, der skrev: ”Vi kan ikke, i sagens natur, hjælpe de fattige, på nogen måde, uden at give dem mulighed for at opdrætte et større antal børn.”

Nogle deltagere i dagens debat, som Lester Brown og World Watch Institute, ligger helt tæt op af den malthusianske linje, når de argumenterer for, at det er et ”befolkningsproblem”, der er den væsentligste grund til, at råvarepriserne er stigende. Trods snak om øget fødevarerhjælp, er der fortsat en vilje til at lade fattige dø i massevis for at tilpasse verden til den neoliberale dagsorden. Den øgede fødevarerhjælp indbefatter desuden opkøb af subsidierede vestlige fødevarer og efterfølgende dumping af dem i fattige lande, hvilket yderligere undergraver landenes fødevarer sikkerhed, da små landbrug udkonkurreres af de gratis fødevarer.

Der er selvfølgelig grænser for, hvor meget mad og energi jorden kan producere. Men som Marx hævdede i Grundrisse, er overbefolkning ”et historisk betinget forhold, der på ingen måde afgøres af abstrakte numre eller ved en absolut grænse for produktiviteten af livsforholdene, men grænserne bliver fastsat af de specifikke betingelser for produktionen.” Det er disse begrænsninger, såsom produktionen af biobrændstof og spekulation, der er årsagen til den globale fødevarerkrise.

Samtidig er der en strategi, der går ud på at bebrejde den tredje verden for både fødevarer- og brændstofs-krisen. Kina og Indien, med deres blomstrende

”

Kina og Indien bruger tilsammen omkring 10 millioner tønder olie om dagen. Men det er blot halvdelen af det amerikanske forbrug på 20,6 millioner tønder om dagen, og de to lande har næsten 8 gange så stor en befolkningen.

økonomier, bliver gjort til syndebukke for den stigende efterspørgsel og dermed faldende forsyning af fødevarer og energi. Indien og Kinas befolkning og kalorieindtag er stigende, især af kød og mejeriprodukter. Men dette er en årtier lang tendens. En stabil vækst over 20 eller 30 år ville på ingen måde have kunnet forårsage råvareprisernes fordobling på et år eller to. Et eksempel er Indiens kalorieindtag, der fra 1990 til 2003 voksede med 155 kalorier pr. person, hvilket svarer til knap 12 kalorier om året, mens Kinas steg med 231 kalorier, altså 18 kalorier om året. I samme periode er indtaget for den gennemsnitlige amerikaner steget med 310 kalorier. Samtidig er verdens kornproduktion steget, på trods af ugunstige klimatiske forhold, såsom fejlslagen høst i Australien. En del af problemet, noterer Raj Patel, er, at omkring 740 millioner tons korn blev givet som foder til dyr sidste år og det ville have dækket det nuværende fødevarerunderskud 14 gange.”

Biobrændstof-industrien er ivrig for at skyde skylden på Kina. En rapport fra april 2008 udgivet af Biofuels Digest havde overskriften ”Kinas kødforbrug forårsager global knaphed på korn.” Men undersøgelsen modsagde sig selv, da den fandt, at Kina’s årlige kødforbrug per indbygger steg med mindre end syv pund i alt fra 2000 til 2007, en minimal stigning. Strategien med at skyde skylden på Kina og Indien bliver også brugt, når det gælder såvel energikrisen som den globale opvarmning. Kina og Indien bruger tilsammen omkring 10 millioner

tønder olieprodukter om dagen. Men det er blot halvdelen af det amerikanske forbrug på 20,6 millioner tønder om dagen, og de to lande har næsten 8 gange så stor en befolkningen.

”Dot-majs” boblen

Det er i det industrielle landbrug, at sammenhængen mellem energi- og fødevarerkrise bliver tydelig. Den mad, vi spiser, er bogstaveligt talt skabt af olie. Olie bruges til pesticider og herbicider til plantning, høst, og malning af korn, til fremstilling af fødevarer, til at transportere dem og køre dem hjem fra supermarkedet. Olie er endvidere af endnu mere central betydning for kødproduktion, hvor dyrene er opdrættet på korn-tung kost. Oven i alt dette er gødning, industriel landbrugs bonkammerat, hovedsageligt fremstillet af naturgas, hvilket også har været stigende i pris.

De stigende oliepriser har skabt et boom i biobrændstof som eksempelvis kornbaseret ethanol. I december sidste år underskrev præsident Bush en lov om obligatorisk brug af mindst 36 milliarder gallons af biobrændstof i 2020. Nordamerikanske landmænd taler i spøg om en ”dot-majs” boble, mens mange af dem og deres leverandører skovler penge ind. For alle andre, herunder ethanol producenter, har det været en katastrofe. Analyser viser, at der bruges mere energi til at fremstille ethanol af majs end der kommer ud af det. Samtidig resulterer

det i større udslip af drivhusgas end mineralolie, ligesom det er med til at presse omkostninger i vejret for kvægavlere og ægproducenter.

Virkningerne er endnu mere vidtrækkende. Majs eller majs-sirup anvendes i tre fjerdedele af alle forarbejdede fødevarer, lige fra brød, over chips og sodavand til jordnøddesmør, gryn og salatdressing. Det er endda fundet i bleer og batterier, hvilket betyder, at tusindvis af produkter oplever et tiltagende prispres.

Prisen på hvede er eksploderet, hvilket er blevet forstærket af den svage dollar, faldende forsyninger og spekulation. Prisen på sojaolie er også stigende, dette skyldes blandt andet den stigende efterspørgsel på biodiesel. I august 2007 blev 376,2 millioner pund sojaolie brugt til biodiesel produktion, hvilket tegner sig for 20,6 procent af brugen af amerikansk sojaolie,” ifølge University of Illinois.

Olien

Stigende energipriser udgør en væsentlig faktor i de eskalerende omkostninger i forbindelse med landbrugsprodukter. Men der er stadig spørgsmålet om, hvorfor oliepriserne er gået amok siden 2002. Der er tre væsentlige forklaringer: udbud og efterspørgsel, spekulation, og den amerikanske regerings monetære politik. Det Hvide Hus og mange kloge hoveder peger på udbud og efterspørgsel, og det bliver præsenteret som en naturlig økonomisk lov uden for nogens kontrol. I

Når inflationen stiger betydeligt, bliver råvarer en attraktiv investering, da de stiger hurtigt i pris. Men spekulationen fuldender den onde cirkel ved at gøre prisstigningen uundgåelig og dermed lokkes flere spekulanter til.

denne opfattelse er Kina, Indien, og resten af den tredje verden de skyldige. Ja, Kina og Indiens forbrug stiger hurtigt, ligesom Mellemøsten overskyldes med olie. Men fra 2002 til 2006 har den globale olieproduktion holdt trit med efterspørgslen ved at hæve produktionen fra 7,6 til 84,6 millioner tønder per dag. Det er sket samtidig med at oliepriserne er tredoblet. Efterspørgslen er svundet ind til en stigning på 1,1 millioner tønder per dag årligt fra 2005 til 2008, sammenlignet med en stigning på 3 millioner tønder per dag i 2004 alene.

Endnu mere sigende er det, at OPEC har meddelt talrige produktionsnedsættelser i de seneste år, fordi de ønsker at holde olieprisen høj. Så hvis vi tilsyneladende har nået den naturlige grænse for produktion af olie, hvorfor er produktionen så blevet reduceret? Ministre fra OPEC lande har offentligt proklameret, at de ønsker at holde olieprisen høj på grund af den faldende dollar. Den faldende dollar er forårsaget af to vigtige faktorer: USA's handel og det offentlige budgetunderskud.

Det er også et spørgsmål om "overskydende kapacitet." Skellet mellem produktion og forbrug er steget drastisk i de seneste seks år, hvilket har skabt leveringsproblemer og højere priser. Årsagen er ikke geologiske grænser, men en anden faktor: USA's udenrigspolitik. Bush-administrationen har destabiliseret store olieproducerende lande, såsom Iran, Irak og Venezuela, og det har ført til faldende

produktion de seneste år.

De råvarer, der traditionelt udgør byggestenene i den moderne økonomi, omfatter alt lige fra kul, olie, guld og kobber over træ til bomuld, mælk, korn, kvæg og sukker. Producenterne har brug for råvarer til fremstilling af færdige varer, mens forbrugerne oftest støder på råvarer hos købmanden. Råvarehandel, såsom husdyr, daterer sig tilbage til gammel tid, men det moderne marked for "futures" blev etableret i Chicago i 1840'erne. Her er råvarerne standardiseret i henhold til "mængde, kvalitet, leveringsmåned og vilkår," mens børsmæglerne forhandler priser og kontraktbeløb. Ideelt set bør dette system, gennem opkøb og salg af futures-kontrakter, gøre det muligt for landmænd at bestemme, hvad man skal plante baseret på futures-priserne for majs og hvede, mens et industrielt bageri kan vide hvad priserne for mel, smør og sukker er måneder i forvejen.

Efter internet-boblen sprang i 2000 sænkede den amerikanske nationalbank renten til et historisk lavt niveau, hvilket øgede mængden af penge, der blev lånt og dermed også den samlede mængde af penge i omløb. Dette er kendt som monetær inflation. Det der sker er, at pengemængden øges i et hurtigere tempo end produktionen af varer og tjenesteydelser.

Når der er flere penge til at konkurrere om købet af disse varer og tjenesteydelser, er resultatet uundgåeligt prisstigninger. Et eksempel på dette er sammenhængen mellem stigende oliepriser og den amerikanske nationalbanks rentesænkninger. Da nationalbanken begyndte at sænke renten i september, steg olien med mere end \$ 40 pr. tønde og guld nåede på et tidspunkt \$ 300 pr. ounce. Nationalbanken øger pengemængden, hvilket betyder, at der nu er flere dollars i omløb end før i forhold til euroen, så dollaren falder i værdi. Da dollaren falder i forhold til euroen, kræver de olieproducerende lande flere dollars per tønde.

En anden faktor, der øger inflationspresset er det offentlige budgetunderskud, som er blevet fordoblet under Bushs præsidentperiode, og underskuddet på handelsbalancen. For at stabilisere "betalingsbalancens løbende poster," har USA behov for en tilførsel af næsten \$ 1 trillion per år for at indhente forskellen. Dollars flyder ud af landet på grund af overforbrug og uforholdsmæssigt store offentlige udgifter, mens investeringer bruges på at indfri virksomhedernes, forbrugernes og det offentliges gæld. Den voldsomme strøm af dollars svækker værdien af samme. Underskuddet på handelsbalancen ligger på omkring \$

58 milliarder om måneden. Mere end to tredjedele af det går til at betale for de 12,5 millioner tønder af importeret olie, vi bruger hver dag. Stigende oliepriser er blevet en ond cirkel. Mens oliepriserne forsætter i en spiral opad og dollaren strømmer ud af landet, så falder dollaren i værdi, hvilket ansporer den næste runde af olieprisstigninger, et større udbud af dollars og et yderligere fald i værdi.

Der er en anden faktor som der sjældent tales om, undtagen i finansmedierne, hvilket er spekulation som "forstærker" prisbevægelser. Efter internetboblen sprang begyndte mange investeringsbanker og investeringsfonde at spekulere i råvarer. Når spekulanter køber en futures-kontrakt skaber de efterspørgsel, men de er ikke interesseret i at få det faktiske svinekød eller kul. De ønsker blot at lave nogle hurtige penge. Når inflationen stiger betydeligt, bliver råvarer en attraktiv investering, da de stiger hurtigt i pris. Men spekulationen fuldender den onde cirkel ved at gøre prisstigningen undgåelig og dermed lokkes flere spekulanter til.

Dette er en væsentlig faktor i oliehandlen. I 2004 refererede New York Times en spektakulær episode: "Da olie-lagreene svandt ind og der var nyheder om voldelige angreb på olieledninger og faciliteter i Saudi-Arabien, blev prisen på olie-futures presset op og spekulanterne stod, ifølge markedsanalytikere, i kø. Deres køb tvang olieprisen endnu højere op, hvilket fik endnu flere investorer til at

satse på en fortsat stigning, og så videre i en klassisk spiral." Selv lederen af Exxon bemærkede på en pressekonference den 5. marts, at spekulatøren var en afgørende faktor for prisstigningerne. Ifølge det finansielle nyhedswebsite MarketWatch, kaldte direktør Rex Tillerson prisstigningerne "temmelig vanvittigt" og sagde at "en svag dollar tegner sig for omkring en tredjedel af den seneste rekordstigning af oliepriserne, en anden tredjedel den geopolitiske usikkerhed og resten skyldes spekulation."

Den store ris panik

Der er ingen simpel forklaring på, hvorfor alle råvarer er steget i pris. Mens verdens fabrikshal Kina, skaber efterspørgselsdrevet inflation for forskellige industrielle råvarer, har den brug for bjerge af kul, enorme skove og store vener af kobbermalm til at brødføde industrien.

I modsætning hertil er prisen på thailandsk B-klasse ris fordoblet siden slutningen af 2007 til \$ 760 per ton ved udgangen af marts og få uger herefter nåede prisen \$ 1.080. Årsagen til den oprindelige prisstigning tilskrives forskellige problemer med udbud og efterspørgsel skabt af et plantesygdomsudbrud i Vietnam, lave globale lagre, biobrændstof boom, og stigende efterspørgsel på grund af øget velstand. Men spekulation driver disse enorme prisspring til nye højder. Nu føler alle de involverede parter i ris-handlen sig tvunget til at tænke i spekulation. Store riseksporterende

lande som Indien, Thailand og Vietnam er begyndt at begrænse eksporten for at sikre udbuddet på det hjemlige marked, og dermed begrænses forsyningerne til risimportører. Landmænd, blandt andet i Thailand, er efter sigende, begyndt at hamstre ris, for som en observatør fortalte The Guardian "Hvem vil sælge ris til \$ 750 pr. ton, når de tror, at prisen snart rammer \$ 1000?" Ifølge andre beretninger køber mange forbrugere i Asien stort ind af ris nu på grund af frygt for, at de kommer til at betale mere senere hen.

Alt denne panik og spekulation reproducerer sig selv. En global fødevarerkrise skabt af normale efterspørgsels- eller udbudsproblemer kan ikke forklare, hvorfor rispriserne er tredoblet i Asien på bare et par måneder.

At stoppe inflationens onde ånd tilbage i flasken er ikke nogen let eller enkel opgave. En umiddelbar løsning er at regulere råvaremarkederne og beskatte handlen med futures. En lignende idé er blevet foreslået omkring valutaspekulationen, der er kendt som Tobin-skatten. En lille afgift ville ikke hindre de faktiske købere og sælgere, men det ville dæmpe spekulationen.

Arun Gupta er forfatter og redaktør for Independent siden 2000. Han har skrevet udførligt om Irak-krigen for Independent samt Z Magazine og Left Turn.

Artiklen har tidligere været bragt i Z Magazine og er oversat og redigeret af Lars Gaardsøe.

Strejken på restaurant Charlie Birdy i Paris har ledt til at de papirløse arbejdere har fået opholdstilladelse for mindst et år fremover.

PAPIRLØSE SEJRER PÅ CHAMPS-ÉLYSÉES

Flere restauranter i den fashionable del af Paris har været besat af papirløse arbejdere, i forbindelse med en strejke der startede midt i april. De papirløse kræver opholdstilladelse. GAIA bringer en reportage fra strejken, skrevet af en svensk aktivist, der selv er en del af kampagnen for faglig organisering af papirløse i Stockholm.

Af Lotta Holmberg

Siden den 15. april har en strejke blandt papirløse ramt Frankrigs restauranter, rengøringsfirmaer og byggeriet. Strejkerne blev startet af CGT, landets største centralorganisation, som er tæt knyttet til kommunistpartiet, med støtte fra organisationen Droitsdevant (Rettigheder først). Kravet er papir, altså opholdstilladelse.

Også de syndikalistiske fagforeninger CNT og Solidaires støtter strejkerne og har udtaget medlemmer til at deltage i den. I Frankrig kan arbejdsgivere søge om midlertidig opholdstilladelse for personer, der har arbejdet i landet uden papirer, og derfor kan det føre til opholdstilladelse for de papirløse at lægge pres på arbejdsgiverne.

Både CGT, CNT og Solidaires gennemfører blokader, demonstrationer og tilmed besættelser af restauranter. Flere af besættelserne har fundet sted i de fashionable og turistede kvarterer omkring Champs-Élysées, eftersom det giver større opmærksomhed. De strejkende har oftest arbejdet i andre dele af Paris, men i restauranter i de samme kæder. Kunderne på restauranterne ved Champs-Élysées har dog været uinteresserede og indimellem fjendtlige overfor de strejkende.

Arbetaren (svensk avis, red.) besøgte restauranten Charlie Birdy nær Champs-Élysées en hverdagsaften i maj og talte med papirløse og fagforeningsaktivister. Hadji er 24 år og som alle andre strejken på restauranten, fra Mali.

- Jeg strejker fordi jeg er papirløs arbejder. Det er meget svært at få papirer uden at strejke. Så jeg diskuterede med fagforeningen, hvordan man kan lægge pres på cheferne.

Hadji synes, at de faglige aktivister

støtter godt op om strejken.

- De er med os på restauranterne, de sover med os. Støtten er meget vigtig for os - uden dem ingen papirer. Og alle har ret til papirer, om man er arbejder eller ej. Der er også studenter og arbejdsløse uden papirer.

Han fortæller at de ansatte har haft problemer med cheferne på den restaurant i forstaden Suresnes, hvor han arbejder. De kunne ikke komme overens om arbejdstid og overtidsbetaling, og derfor blev han aktiv i fagforeningen.

- Der er ingen anden løsning. Hvis man ikke gør noget, sker der intet, siger Hadji.

CNT og Solidaire har haft en delvis anderledes strategi under strejkerne end CGT. I midten af maj ansøgte CGT om papirer hos prefekturen, den myndighed der kan tildele opholdstilladelse, til tusind af sine papirløse medlemmer. Nil fra CNT's internationale komité og aktiv i arbejdet med papirløse siger:

- Vi vil ikke gøre som CGT, vi kan ikke vælge et antal arbejdere ud som vi kræver papir til. Vi kræver papirer til alle.

På spørgsmålet om organisering af papirløse møder modstand fra andre fagforeninger, svarer Nil nej.

- En del fagforeninger bryder sig ikke om de papirløse, men de er heller ikke modstandere af, at de organiserer sig.

Den 19. maj startede to nye strejker og besættelser på restauranterne The Market og Pastapapa af CNT og Solidaires. Da Arbetaren ankom til Pastapapa på strejkens første dag, var chefen Valerio Cesano vred. Han påstod at være Mussolinis nevø, begyndte at knække pindene på fagforeningens bannere og ringede til politiet. Den følgende nat blev chefen og hans ansatte på restauranten

sammen med de strejkende og de faglige aktivister. De næste dage eskalerede konflikten. Cesano tog alle møbler ud af restauranten og kørte dem hen til en af sine andre restauranter. Politiet kom men kunne ikke gøre noget eftersom det, der foregik, var en lovlig faglig konflikt.

Endnu i begyndelsen af juni fortsætter besættelsen og en domstol begynder at behandle sagen. Det handler om at bevise, hvor længe de arbejdere, der strejker har været ansat. Konflikten er, ved redaktionens afslutning, endnu ikke løst.

Strejken på The Market fik et hurtigere forløb. På den restaurant spiser ministre fra de forskellige departementer ofte og de tog kontakt til prefekturen allerede en uge efter strejken var begyndt. Arbejderne fik hurtigt papirer.

Men hvordan er det gået for Hadji og de andre på restaurant Charlie Birdy?

- Strejken er vundet, fortæller Nil fra CNT. Strejken varede i over en måned, og i perioder var det meget hårdt for de papirløse der besatte restauranten. En del af aftenkunderne havde en ubehagelig attitude overfor dem.

Men i begyndelsen af juni gik arbejdskøberne med til at ansøge om papirer for de ansatte uden papirer.

- Sejren på Charlie Birdie er en rigtig sejr. Arbejderne har fået opholdstilladelse et år frem.

Denne artikel er tidligere bragt i den svenske avis Arbetaren den 11. juni 2008, under titlen Fackliga segrar på Camps Élysees. Lotta Holmberg er aktiv i fagforeningen SAC's kampagne for organiseringen af papirløse arbejdere i Stockholm. Se også 'Papirløse organiserer sig i Stockholm' i GAIA #57

GRÆNSELØS

Af Asta Nielsen

Om morgenen lidt før klokken halv fem den 22. juni i år løb omkring 70 mennesker det spanske grænsepoliti over ende og brød gennem en grænsepost i Melilla, der er en spansk enklave i det nordligste Marokko. Efterfølgende afspærrede det spanske politi alle udgange fra grænseområdet på den spanske side, og ved gennemsøgning af området fandt grænsepolitiet mennesker, som havde gemt sig i blandt andet træer og affaldscontainere. De anholdt og fængslede næsten 50 ud af de 70, der havde brudt gennem grænsen. Hvor de resterende er - om de er lykkedes med at bryde ind i 'Fort Europa', melder historien ikke noget om.

Samme aften anholdt de marokkanske myndigheder 28 mennesker, som forsøgte at bryde gennem grænseposten ind til Melilla. Alle de anholdte var migranter fra lande syd for Sahara, og med angrebet på den spanske grænsepost forsøgte de at komme ind i EU.

De er nødt til at tiltvinge sig vej ind i EU, fordi de ikke har de papirer, der kan give dem tilladelse til at krydse EU's grænse. De

betegnes af EU som 'illegale immigranter', og som sådan bliver selve deres eksistens kriminaliseret. Det betyder, at de kan anholdes uden at have begået nogen form for det, man normalt forstår ved 'kriminalitet'.

Efter episoden i Melilla har de marokkanske myndigheder i offentligheden fremhævet deres store indsats i kampen mod den 'illegale' migration, og har offentliggjort statistikker over, hvor mange immigranter, fortrinsvis fra lande syd for Sahara, de har anholdt i de seneste måneder. Desuden har en marokkansk borgmester i maj i år udtalt, at den 'irregulære' immigration over den marokkansk-algeriske grænse er faldet med omkring 70 procent siden 2005, takket været landenes fælles indsats. Dette vidner om, at kontrollen af immigrationen mod EU ikke kun finder sted ved selve grænserne, men også slår igennem uden for EU.

EU's grænseregime

Når EU's grænsepolitik ikke kun handler om den egentlige

GRÆNSEKONTROL

EU's migrationspolitik kan forstås som et grænseregime, der regulerer migrationen ved at sætte grænse mellem de mennesker, der er ønskede i EU og de, der ikke er. De sidstnævnte betegnes som 'illegale immigranter', og mange kræfter og ressourcer sættes ind på at holde dem ude af EU. Siden 2005 har det operative grænsesamarbejde været reguleret af EU's såkaldte grænseagentur 'Frontex', som er blevet udstyret med både mange ressourcer og stor handlefrihed.

kontrol ved grænserne, giver det mening at forstå den som et grænseregime. Dette skal forstås som en generel politik i EU, der virker til at regulere immigrationen i forhold til, hvilke mennesker, der er ønskede, og hvilke der ikke er ønskede i EU. På et mere generelt plan bliver der altså sat grænse mellem ønskede og uønskede mennesker i EU. Denne reguleringspraksis finder sted på flere områder, og er som sådan ikke bundet til de territoriale grænseovergange.

Udover kontrollen af de ydre grænser, reguleres immigrationen ved hjælp af mekanismer som fx fælles regler om visum, opholdstilladelse og asyl, fælles registreringssystem af ikke-EU-statsborgere, herunder asylansøgere, samt etablering af 'opsamlingslejre' for flygtninge i lande uden for EU i samarbejde med de lokale myndigheder. Sådanne lejre findes blandt andet i Libyen og Ukraine.

For nylig har Europaparlamentet desuden vedtaget det såkaldte 'hjemsendelsesdirektiv', der er en standardisering af medlemslandenes regler for fængsling og deportation af så-

kaldt 'illegale immigranter', der opholder sig i EU. Med dette direktiv bliver det blandt andet muligt at fængsle mennesker i 18 måneder alene på baggrund af manglende tilladelse til at opholde sig i EU. Desuden er grænseregimets logik i spil, når fx kriminalitetsdømte uden et EU-statsborgerskab, udover deres almindelige dom, kan få en udvisningsdom og efterfølgende deporteres. Dette har vi for nylig set i Danmark med deportationer af dømte irakere.

Protester mod EU's grænseregime

Protesterne mod EU's hårde kurs over for immigranter kommer fra flere sider og i forskellige former. I Danmark er deportationerne af de dømte irakere blevet mødt af protester fra aktivister, der har blokeret check-in skranker i Kastrup lufthavn og arrangeret larmedemonstrationer ved Københavns Byret under retssager mod udvisningstruede irakere.

EU's nye 'hjemsendelsesdirektiv' har mødt skarp kritik fra både FN, Amnesty International og flere latinamerikanske po-

*Demonstration
mod Frontex i
Warszawa juni
2008.*

litikere, der truer med at afbryde handelssamarbejde med EU. Og i Polens hovedstad Warszawa samledes aktivister fra hele Europa 5. og 6. juni i år for at protestere mod EU's såkaldte 'grænseagentur' Frontex.

Frontex – EU's grænseagentur

Frontex har eksisteret siden oktober 2005 og er en af de væsentligste operative enheder i relation til EU's grænseregime. Deres operationer vidner om tiltagende militarisering af EU's grænsekontrol. Frontex koordinerer det operationelle arbejde med at holde uønskede mennesker ude af EU gennem et samarbejde med nationale politi-, grænse-, militær- og efterretningsmyndigheder, med overnationale myndigheder som fx Europol, samt med myndigheder i 'tredje lande', altså lande uden for EU.

Samarbejdet udmøntes i, at Frontex i samarbejde med nationale grænsemyndigheder udfører operationer mod migranter på vej mod EU. Dette gør de ved at overvåge migrationsruter mod EU med biler, fly og både, samt radar- og kameraudstyr. Udstyr som i overvejende grad leveres af Frontex. Dette gør desuden Frontex til en væsentlig aktør i et igangværende arbejde med at opbygge et egentligt grænseovervågnings-system i EU-regi, kaldet 'European Border Surveillance System' (EUROSUR).

Desuden 'hjælper' såkaldte 'eksperter' fra Frontex

de nationale myndigheder med at efterforske migrationsruter og -organisering, hvilket dels fører til anholdelser af dem, der har organiseret migranternes rejse, og dels er et vigtigt redskab for Frontex' generelle efterretningsarbejde. I praksis varetager disse 'eksperter' især forhør med tilbageholdte migranter.

Frontex har også igangsat udviklingen af det, de kalder 'rapid intervention packages', en slags for-struktureret interventionsmodel, der af 'rapid border intervention teams (RABITs) kan sættes i gang i tilfælde, hvor en medlemsstat har brug for 'særlig assistance' ved en ydre grænse fx ved forventninger om en pludselig stigning i antallet af immigranter fra bestemte lande.

Frontex tager sig ikke kun af at forhindre folk vejen ind i EU, også i forhold til den anden retning – ud af EU – koordineres der operationer. Her er de behjælpelige med at organisere, at medlemslande kan lave fælles hjemsendelsesoperationer af 'illegale immigranter'. I den forbindelse har EU-kommisionen for nyligt foreslået, at Frontex skal kunne købe eller leje sine egne fly til at varetage deportationerne. Hvis dette bliver praksis, kan det gøre det meget vanskeligt at gennemføre protester og modstand mod deportationerne.

Det er et væsentligt aspekt ved Frontex, at de udover at samarbejde med andre EU-instanser og medlemslande, også samarbejder med 'tredje lande', altså

Migrant på De Kanariske Øer.

lande uden for EU. De prioriterer her at samarbejde med lande, der anses som transit- eller oprindelseslande for de uønskede immigranter. Som del af dette samarbejde bliver nogle af samarbejdslandene erklæret for 'sikre tredje lande', hvilket betyder, at migranter der har rejst igennem et sådant land kan tilbagesendes dertil. Samarbejde med 'tredje lande' betyder også, at migranter kan tilbageholdes eller tilbagesendes allerede inden de når EU's grænse. Det er det, de marokkanske myndigheder fremhæver at have gjort, men også Frontex' egne operationer udnytter denne mulighed.

Operationer ved den vestafrikanske kyst

Frontex har været meget aktive med at sætte ind mod migranter, der fra Afrikas vestkyst forsøger at komme til de spanske Kanariske Øer og dermed til EU. På Frontex' hjemmeside kan man læse om operationerne HERA I, II og III i 2006 og om HERA 2007's første og anden fase. Disse fem operationer blev koordineret af Frontex og inddrog, udover de spanske grænsemyndigheder, Frontex' eksperter' og udstyr som fx fly, både, helikoptere og overvågningsudstyr. Operationen gik ud

på at overvåge farvandet mellem Afrikas kyst og øerne, og tilbageholde og tilbagesende de migranter, der blev opdaget. Desuden blev tilfangetagne migranter afhørt for at finde ud af, hvordan migrationsforsøget havde fundet sted, så de kunne anholde de folk, der havde arrangeret bådturene.

Desuden koordinerede Frontex et

samarbejde med Senegal og Mauretanien, hvilket betød, at de kunne patruljere helt tæt på den afrikanske kyst og dermed forhindre, at både med migranter overhovedet kom af sted, eller at de blev sendt tilbage, før de var kommet ret langt. Frontex roser sig ved at skrive, at de med denne praksis forhindrer mennesker i at begive sig ud på den farefulde færd og derved har 'reddet mere end tusind menneskeliv', som de udtrykker det. Spørgsmålet er dog, om der ikke findes en bagside af medaljen. Menneskerettighedsgrupper, aktivister, forskere og journalister peger på, at den øgede overvågning af de mest anvendte ruter for migranter betyder, at de må forsøge at krydse farvandet på mere farlige steder, med endnu større risiko for ulykker til følge. Ifølge New York Times har FN estimeret, at omkring 6000 afrikanere døde eller forsvandt i deres forsøg på at nå De Kanariske Øer i 2007.

Men hvor EU ikke vil vide af Afrikas mennesker, vil de til gengæld gerne spise deres fisk. I samme artikel i New York Times kan man desuden læse om Ale Nodye fra Senegal, der har forsøgt at sejle sig selv og 87 andre afrikanere til EU, fordi der ikke længere er nok fisk

i de farvande, hvor han normalt fisker, til at han kan leve af det. De manglende fisk skyldes, at fisketrawlere fra blandt andet EU, Kina og Rusland har overfisket farvandene ud for Afrikas nordlige vestkyst.

Udover HERA-operationerne har Frontex også operationer i Middelhavet, på Balkan, i Østeuropa – især Rumænien, i den Baltiske region og i Spanien og Portugal. Disse operationer finder både sted på havet, fra luften, på landjorden, ved grænseposterne og i lufthavne. Desuden har de sat ind ved større sportsarrangementer som fx VM i fodbold, hvor de vurderer en 'risiko' for, at 'kriminelle' og 'illegale immigranter' vil forsøge at komme ind i EU i forbindelse med den store turisttilstrømning, som sådanne begivenheder giver anledning til.

'Intelligence driven'

Frontex bryster sig af, at deres operationer er 'intelligence driven'. Det vil sige, at de på baggrund af efterretninger udarbejder såkaldte 'risiko analyser'. Ud fra disse analyser prioriterer de, hvor og hvornår de skal sætte ind. Når Frontex' operationer løber af stablen, går de ikke bare ud på at holde alle og enhver ude af EU. Deres operationer er netop rettet mod bestemte mennesker, som de på baggrund af deres 'risiko analyser' slår ned på. Derfor fokuserer Frontex' 'risiko analyser' også altid på, hvilke af de uønskede nationaliteter, der er mest repræsenterede blandt de, der forsøger at komme ind i EU uden en tilladelse, samt hvor disse mennesker først og fremmest forsøger at krydse EU's grænse. Fx viste en af deres analyser i 2007, at moldovere var dem, der oftest forsøgte at komme 'illegalt' ind i EU ved den østlige grænse. Derfor satte Frontex en operation i

gang mod moldovere ved den østlige grænse i Østrig, Ungarn, Slovakiet og Rumænien.

Disse analyser er baseret på, at det er nogle bestemte mennesker, der er uønskede, og betegnes som 'illegale immigranter'. Disse mennesker er dem, der ikke kan opnå en tilladelse til at opholde sig i EU, og disse tilladelser gives først og fremmest på baggrund af folks nationalitet, men også faktorer som uddannelse og indkomst spiller ind. Dermed bliver Frontex en del af det bredere grænseregime i EU, der går ud på at sætte grænse mellem de mennesker, der er ønskede i EU og de, som ikke er.

Asta Nielsen er medlem af GAIA-redaktion.

Kilder

Frontexwatch: <http://frontex.antira.info>

No Border: <http://www.noborder.org>

Intet menneske er illegalt: <http://illegalt.mahost.org>

Stop udvisningerne: <http://stopudvisningerne.blogspot.com/>

Frontex' officielle hjemmeside: <http://www.frontex.europa.eu>

'70 inmigrantes entran en Melilla en avalancha', artikel fra El País, 23. juni 2008.

'Højlydte protester over EU-immigrantlov', artikel fra Dagbladet Arbejderen, 25. juni 2008.

'Europe Takes Africa's Fish, and Boatloads of Migrants Follow', artikel fra New York Times, 14. januar 2008.

Houtum, Henk van og Pijpers, Roos: 'The European Union as a Gated Community: The Two-faced Border and Immigration Regime of the EU' bragt i tidsskriftet 'Antipode' 2007.

For flere artikler om migration se også Gaia nr. 51 vinter 2005.

LATIN- AMERIKANSKE HUG TIL 'FORT EUROPA'

Af Evo Morales Ayma

I et åbent brev til EU langer Bolivias præsident, Evo Morales, hårdt ud efter EU's nye hjemsendelsesdirektiv. Vi bringer her en oversat og lettere redigeret udgave af brevet.

Europa var indtil afslutningen af Anden Verdenskrig et kontinent befolket af udvandrere. Millioner drog af sted imod det amerikanske kontinent: nogle for at kolonisere, andre for at undslippe sult, finansielle kriser, forfølgelse, etnisk udrensning, krig eller totalitære styre.

Europæiske borgere ankom til Latinamerika og Nordamerika i hobetal uden visumtilladelser eller krav, som blev pålagt dem af myndighederne. De blev blot hilst velkomne, ligesom de stadig bliver det i Latinamerika. De kom for at udnytte naturrigdommene og overføre dem til Europa på bekostning af den indfødte befolkning. Men alligevel blev indvandrerne, deres ejendom og deres rettigheder altid respekteret.

I modsætning hertil skal det europæiske 'hjemsendelsesdirektiv' i denne uge op til afstemning i Europaparlamentet. Det vil betyde en indførelse af strenge tidsfrister for, hvor hurtigt papirløse indvandrere kan tilbageholdes og udvises,

Aktion mod Zaandam-lejren for migranter i Holland.

”

For os repræsenterer
vores udvandrere
en udviklingshjælp
som europæerne
ikke giver os

uanset den tid de har brugt i de enkelte europæiske lande, deres jobsituation, deres familietilknytning eller deres forsøg på at integrere sig i de pågældende samfund.

I dag er EU det mest eftertragtede rejsemål for migranter overalt i verden, på grund af det positive billede af Europas velstand, plads og offentlige frihed. Det store flertal af indvandrere bidrager til, snarere end udnytter, denne velstand.

De er ansat i det offentlige, i bygge-riet, på hospitaler, de gør rent og udfører husligt arbejde. De tager de jobs som europæerne ikke kan eller vil tage. Indvandrerne bidrager til det europæiske kontinents dynamiske demografi, med at opretholde forholdet mellem lønmodtagere og pensionister og derved sikrer og muliggør et system med stor social sikkerhed, stimulation af det indre marked og socialt sammenhold. Indvandrerne tilbyder en løsnings på EU's demografiske og finansielle problemer.

For os repræsenterer vores udvandrere en udviklingshjælp som europæ-

erne ikke giver os (få lande opfylder minimumsbeløbet for udviklingsbistand på 0,7% af bruttonationalproduktet). I 2006 modtog Latinamerika en samlet sum på 68 milliarder dollars sendt hjem fra udlandet, hvilket er mere end de samlede udenlandske investeringer i vores lande. Mit land, Bolivia, modtog mere end ti procent af landets BNP igennem disse pengeoverførsler.

Det betyder at migrationsstrømmene er gavnlige for europæerne, og også for os i den tredje verden, om end i mindre grad, i betragtning af at vi også har mistet, hvad der svarer til millioner af faglærte arbejdere. Arbejdere som vores stater, fattige som de er, har investeret menneskelige og finansielle ressourcer i.

Desværre er hjemsendelsesdirektivet et alvorligt brud på menneskerettighederne for vores latinamerikanske venner. Det foreslås at papirløse indvandrere kan fængsles op til atten måneder før deres udvisning. 18 måneder! Uden retssag! Som direktivet ser ud nu, er det tydeligt, at det overtræder artikel 2, 3, 5, 6, 7, 8 &

9 i Menneskerettighedskonventionen fra 1948. Derudover overtrædes artikel 13, som siger: "1. Enhver har ret til fri bevægelighed og ophold inden for enhver stats grænser. 2. Enhver har ret til at forlade et hvilket som helst land, herunder sig eget, og til at vende tilbage til sit land."

Mødre med børn kan anholdes uden hensyntagen til familie og skolegang og placeres i detentionscentre, hvor vi ved at depression, sultestrejker og selvmord er virkeligheden. Hvordan kan vi acceptere, at latinamerikanske landsmænd, der har arbejdet og integreret sig igennem flere år, sættes i koncentrationslejre, uden at reagere? Hvor er den "frie bevægelighed", og beskyttelsen mod vilkårlig fængsling?

I samme ombæring forsøger EU at overtale Det Andinske Fællesskab (Bolivia, Colombia, Ecuador og Peru) til at underskrive en 'samarbejdsaftale', der indeholder en frihandelsaftale af samme karakter som den, der påtvinges af USA. Vi er under stærkt pres for at acceptere krav om liberalisering af vores handel, finansielle ydelser, intellektuelle ejendomsrettigheder og offentlige service. Ydermere presses vi, under parolen om retslig beskyttelse, til at afnationalisere vand, gas og telekommunikation. Hvor er den 'retslige beskyttelse' for vort folk, der søger nye horisonter i Europa? Fri bevægelighed fremmes for handel og finanser, mens vi står over for fængsling uden retssag af vores landsmænd, der forsøger at bevæge sig frit. Det er at fornægte grundlaget for frihed og demokratiske rettigheder.

Hvis hjemsendelsesdirektivet bliver til lov, vil vi ikke være moralsk i stand til at udbygge vores forhandlinger med EU, og i forlængelse af det diplomatiske princip om gensidighed, forbeholder vi os retten til at lovgive således, at europæiske borgere får samme visumforpligtelser, som Europa kræver af bolivianere.

Verden - dens kontinenter, oceaner og poler - står over for vanskelige globale udfordringer: den globale opvarmning,

forurening, langsom, men sikker udtømming af energiresourcerne og nedbrydning af biodiversiteten, samtidig med at sult og fattigdom vokser i alle lande. At gøre indvandrere, dokumenterede eller udokumenterede, til syndebukke for disse globale problemer er ikke nogen form for løsning overhovedet - det har intet med virkeligheden af gøre.

Europas aktuelle problemer med manglende social samhørighed er ikke indvandrernes skyld, men resultatet af en udviklingsmodel, påtvunget af landene i nord, der ødelægger planeten og opdeler de menneskelige samfund.

Jeg appellerer til de europæiske ledeses samvittighed om at droppe direktivet og i stedet skabe en migrationspolitik, der tilgodeser menneskerettighederne og tillader os at bibeholde den fri bevægelighed for mennesker, som hjælper begge kontinenter. Dette kunne måske en gang for alle reparere den enorme historiske, økonomiske og økologiske gæld, de europæiske lande har til en stor del af den tredje verden. De må ikke svigte i dag med "integrationspolitik," som de gjorde med deres såkaldte "civiliserende mission" i kolonitiden.

Venskabelige hilsener fra Bolivia til alle jer, myndigheder, medlemmer af Parlamentet, og kammerater. Og især vores solidaritet med alle dem, der er 'skjulte'.

Evo Morales Ayma er præsident i Bolivia.

Det såkaldte 'hjemsendelsesdirektiv' blev vedtaget af Europaparlamentet den 18. juni. Direktivet tillader blandt andet, at immigranter i EU kan tilbageholdes i op mod 18 måneder, og efterfølgende udvises med fem års indrejseforbud, alene på baggrund af manglende opholdstilladelse.

”

At gøre indvandrere til syndebukke for de globale problemer er ikke nogen form for løsning overhovedet - det har intet med virkeligheden af gøre

Evo Morales

TO ÅR MED EVO

Bolivias socialistiske præsident har siddet ved magten i to år og hvedebrødsdagene ser nu ud til at være ovre. Det er ikke længere kun oppositionen, der retter sin kritik mod Morales og regeringens politik, der lyder nu også kritik fra stemmer som ikke kan placeres på en traditionel venstre-højreskala.

Af Leandro Schclarek Mulinari

I hotel Morillos indre gård i det centrale La Paz er nogle hundreder mennesker samlet til en paneldebat om situationen for landets oprindelige befolkning. Folk må stå op i udkanten af salen. Det er dagen efter, at Bolivias præsident Evo Morales holdt en seks timer lang tale i anledning af toårsdagen for sin embedsperiode, hvor han brystede sig af at firs til halvfems procent af valgløfterne er blevet opfyldt.

Reformen El Bono Juancito Pinto er netop blevet gennemført. Det er et bidrag, der uddeles til børn i første til femte klasse inden for det offentlige skolevæsen. Om nogle uger gennemføres næste store skridt i det, som fra statsligt propagandahold beskrives som "den sociale revolution", hvilket indebærer at landets ressourcer skal komme de fattige til gode. Reformen Renta de dignidad (værdig indkomst) indebærer, at omkring 700.000 ældre tildeles en pension. Ifølge statens udregninger er antallet af fattige faldet fra 59,9 til 42,4 procent, takket være reformerne.

Regeringen får hug

Alle er dog ikke lige imponerede. Den højreorienterede opposition forsøger at stikke en kæp i hjulet på regeringen. De spiller på regionalismen, forsøger at skabe modsætninger, og medvirker til

et klima af ekstrem politisk polarisering. Men der lyder også kritik fra de radikale forkæmpere for den oprindelige befolknings rettigheder. For selvom præsidenten selv er aymara, en af landets største oprindelige befolkningsgrupper, og aftenens paneldiskussion organiseres af mennesker, der identificerer sig som aymara, er disse ikke tilfredse. Arrangøren af debatten er tidsskriftet Pukara, der er et vigtigt radikalt månedsblad for den oprindelige befolkning. I en af tidsskriftets ledere fra sidste år beskyldes Evo Morales for at være ny-indianist, hvis målsætning minder om noget man kan betegne som aymara-light. Morales har en baggrund som faglig leder i koka-bevægelsen, og det er først de sidste par år at han er begyndt at fremhæve sin indianske baggrund.

"Jeg er kritisk overfor meget af det, regeringen gør. Men på grund af den spændte situation i landet vil vi altid forsvare vores broder, Evo," understreger Mariana Ari der er journalist og lærer, men som frem for alt definerer sig som aymara-aktivist.

Mariana Ari er en af deltagerne i paneldebatten. Hun er velkendt blandt mange af dem, der har samlet sig i hotellets indre gård. Men aftenens hovedperson er den berygtede Felipe Quispe. I slutningen af 1970'erne grundlagde han Movimiento

Indio Túpac Katari (MITKA) og i 1990'erne valgte Quispe at bevæbne sig og danne Ejército Guerrillero Túpac Katari (EGTK).

Aftenens tema er en bog som Felipe Quispe har skrevet under titlen 'Túpac Katari, Vive y Vuelve...¡Carajo!' (Tupac Katari lever og kommer tilbage... for fanden!). Tupac Katari og hans hustru Bartolina Sisa er to historiske ikoner. I kraft af en hær på omkring 40.000 personer holdt de La Paz omringet og blokeret i nogle hundrede dage i slutningen af 1700-talet.

Quispes stridsskrift har nogle år på bagen, men er netop blevet udgivet på ny. I bogen præsenteres blandt andet tanker om Ayllunkrigen. For aymaraerne er Ayllun en måde at organisere samfundet på og en vision om verdens udvikling. Inden for dette tankesæt er synet på staten anderledes end både den marxistiske, liberale og konservative tilgang. I Qullasuyo (det der i dag benævnes Bolivia) skulle samfundet organiseres på en sådan måde at "alle bruger jorden og derefter deler lige". Som et eksempel på hvor overlegen denne model er, skriver Quispe i bogen, at der på sproget Aymara ikke findes et ord for fattig.

"Tankerne fra denne bog har omvæltet regeringer", råber Quispe pludseligt med en særlig pondus, og i anledning af en kommentar fra en af deltagerne til-

føjer han: "Det er rigtigt, at vores broder Evo burde læse den."

Den oprindelige befolkning er fattigst

For at opnå en helhedsforståelse af Bolivia er det vigtigt at vide, at samfundet er organiseret som en af verdens mest uretfærdige pyramider. Højest oppe befinder der sig en minoritet af hvide, europæiske efterkommere, som ejer jorden, medierne og de store virksomheder.

Under denne gruppe befinder der sig et lag af mestizer, der kan betragtes som landets middelklasse. Og under disse, længst nede i samfundspyramiden, findes de tres procent af befolkningen, som identificerer sig med landets forskellige oprindelige befolkningsgrupper. Derfor var det en demokratisk sensation, da Bolivia fik sin første præsident med rødder i den oprindelige befolkning.

Movimiento al Socialismo (MAS) med Evo Morales i spidsen er dannet på baggrund af en stærk alliance af sociale bevægelser. MAS fik 53,7 procent af stemmerne ved valget i 2005. Flere i salen støtter helhjertet MAS, som de ser som det eneste alternativ, ikke mindst i lyset af den politiske polarisering landet oplever for tiden. Samtidig anser de Quispes

radikalisme som nødvendig for at holde regeringen på rette kurs. Dette betyder blandt andet, at flere ledere af de sociale bevægelser sidder i eller er tilknyttet regeringen. Fra panelet, der udover Quispe består af intellektuelle og aktivister, anerkendes mange af de ting, det er lykkedes regeringen at gennemføre.

Men kritikken er også klar, ikke mindst mod regeringens sammensætning, hvor en stor majoritet, specielt på de ledende poster, er q'aras - et ord der anvendes for hvide personer, men som også betyder 'mennesker, der lever af andre'. Man siger, at det er som om, at præsidenten forsat har et mindreværds kompleks. Som om at han endnu ikke har afkoloniseret sit eget indre, analyserer flere i salen sig frem til. Som om han stadig tror, at vi ikke formår at tage hånd om os selv.

Venstreorienteret er ikke nok

Der fremføres også kritik mod de kompromisser som regeringspartiet tvinges til at indgå. Et eksempel herpå er det faktum, at den chilenske stat ikke er blevet kritiseret tilstrækkeligt for dens behandling af det chilenske broderfolk Mapuche. Tilmed kritiseres regeringspartiet for hvad der anses for at være en alt for stærk alliance med Venezuela og Cuba.

De hvide argentinere, der er til debatten, en af dem med en trøje der siger EvoLution, krymper sig lidt. Det rækker ikke at være venstreorienteret her. Venstrefløjens historie i Bolivia har også været præget af racisme og kolonial tænkning. Det er de ikke så vant til. Da argentinerne dagen inden deltog i festlighederne på torvet i forbindelse med toårsdagen, hørtes disse ting ikke. Da skreg folkemassen i stedet "Ayalla Evo" (Leve Evo) og viste deres opbakning for de skridt, der er taget hen mod målet: at afkolonisere staten. Mange viftede med de flerfarvede wiphala-flag, som er de 36 oprindelige nationers fælles symbol.

Regeringen kritiseres yderligere for den formulering angående de oprindelige befolkningers autonomi, der findes i forslaget til den nye konstitution. For ganske vist er disse befolkningsgruppers kollektive rettigheder aldrig før blevet anerkendt i så stor udstrækning som i dag, men mange vil gå endnu længere. Eksempelvis begrænses de oprindelige befolkningers mulighed for selvbestemmelse over deres territorium på grund af grænser der har at gøre med, hvor statens og regionernes indflydelse begynder og slutter. Mariana Ari er den eneste kvinde i panelet.

"Vores samfund er ikke perfekt, selv hos os findes der problemer med vold mod kvinder. Men det skal løses på vores måde", siger hun.

Det er et stort problem for regeringen, at arbejdet med forslaget til den nye konstitution er stagneret i takt med, at de delegerede fra den såkaldte halvmåne, der er den rigeste del af landet, har lammet processen. Samtidig med at forslaget blev stemt igennem under stor tumult i december sidste år, udbrød der uroligheder hvor flere personer døde. På gaderne i de rige dele af landet råbte privilegerede studerende slagord som "den der ikke hopper er en lama."

"Deres projekt er nazifascistisk uden plads til indianerne", lyder det fra Mariana Ari.

Hændelserne i december 2007 afspejlede de dybe klassemæssige og etniske modsætninger. Da billederne af urolighederne spredtes i verden, spåede de politiske analytikere, at der ville komme borgerkrig. Men regeringen har gennem forhandlinger undgået dette.

Det er åbenlyst at hændelserne i december stadig hænger ved. Folk, der så ud til at tilhøre en oprindelig befolkningsgruppe, blev slået ned, bespottet og afvist fra caféer. I dag er det stadig ri-

sikofyldt at betegne sig som MAS-tilhænger i eksempelvis de højreorienterede højborges Santa Cruz og Sucre.

Bolivia lever og kommer fortsat til at leve i et hårdt politisk klima. For Mariana Ari har den højreorienterede opposition ingen legitimitet. Deres tankegang og deres opfattelse af Aymara, Quechuas og de fireogtredivende andre oprindelige befolkningsgrupper i Bolivia, har ifølge hende ikke forandret sig meget siden spanierne koloniserede kontinentet for 500 år siden. Hun stiller det retoriske spørgsmål:

"Evo vil fremstå som en politisk pacifist for at bevare sin legitimitet, men hvordan kan man forhandle med disse mennesker?"

Artiklen er oversat af Anne Rehder. Den er oprindeligt trykt i det svenske, antiracistiske tidsskrift Mana # 1-2, 2008. Se www.uppmana.nu

Leandro Schclarek Mulinari er redaktionsmedlem hos Mana og for tiden bosat i Bolivia.

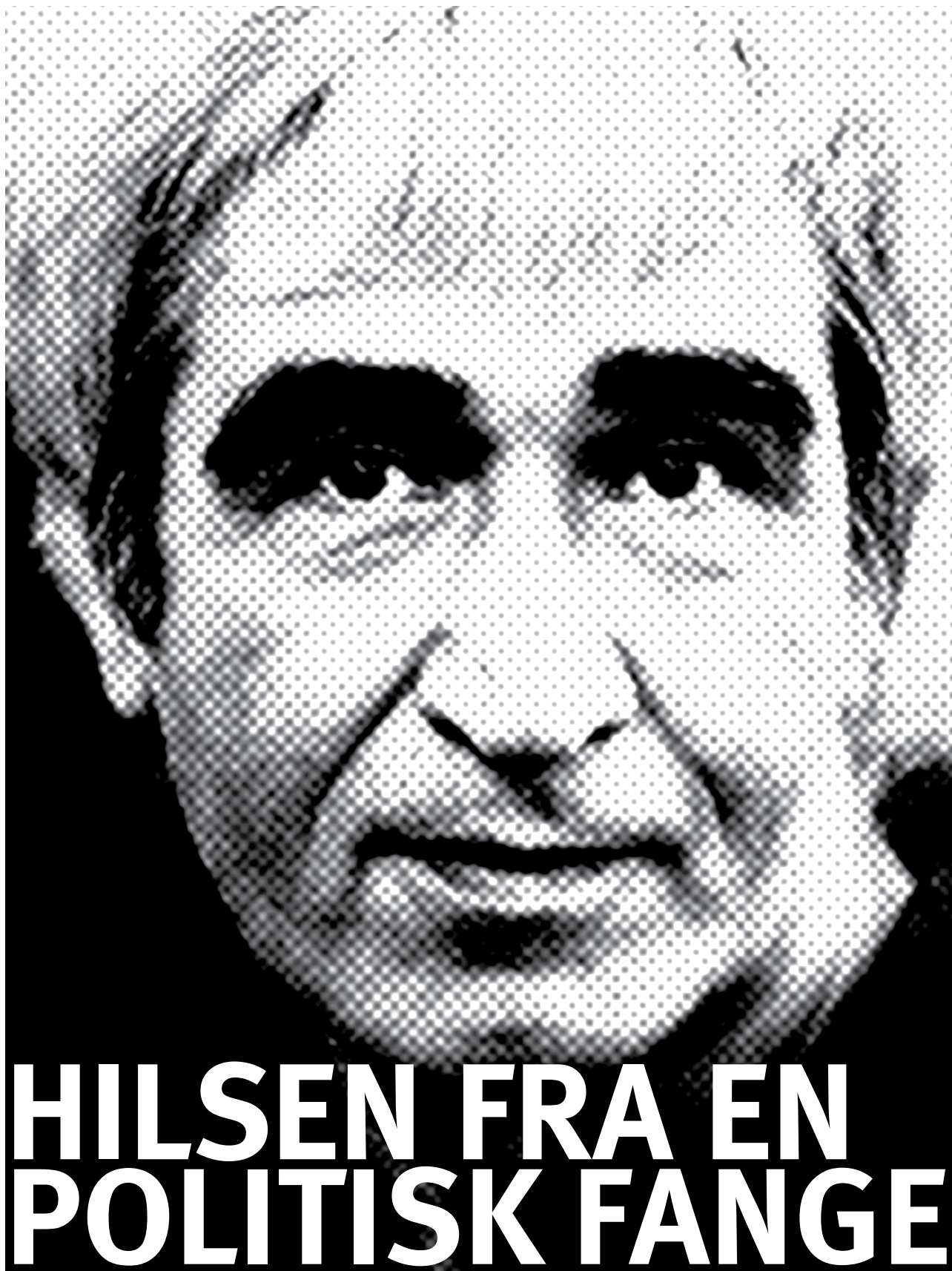
Fakta om Bolivia:

Bolivia har seksogtredivende anerkendte oprindelige befolkningsgrupper, såkaldte nationer. Afhængig af hvordan man beregner det, tilhører mellem halvtreds og firs procent af landets befolkning disse grupper. De største er Quechua, Aymara og Guarani.

Bolivia er det sydamerikanske kontinentets fattigste land. Ifølge statistiske tal fra Verdensbanken er femogtres procent af den oprindelige befolkning fattig, sammenholdt med landets øvrige grupper hvor omkring halvtreds procent er fattige.

Omkring tretten procent af Bolivias befolkning er analfabeter. Ifølge en rapport fra UNESCO er tallene næsten fire gange så høje for den oprindelige befolkning. I disse grupper har omkring tyve procent aldrig gået i skole, til sammenligning er det 5,6 procent i den øvrige befolkning, ifølge en national kortlægning fra 2001.

Børnedødeligheden er 75 pr. tusinde fødte blandt de oprindelige folk, hvormod det er 52 pr. tusinde fødte blandt resten af befolkningen.

Den 24. -25. maj deltog Internationalt Forum i en international konference om politiske fanger i Køln i Tyskland. PFLPs leder Ahmad Sa'adat, der sidder i fængslet i Israel, sendte en hilsen til konferencen. Gaia bringer her et uddrag.

Fra de mørke celler i Nafha fængslet, midt i ørkenen i den sydlige del af det besatte Palæstina, sender jeg min hilsen på vegne af tusinder af palæstinensiske fanger, som sidder spærret inde i zionismens og imperialismens fængsler. Vi har den dybeste respekt for jer og jeres konference, som har til formål at fastholde spørgsmålet om politiske fanger i forskellige lande i verden. Vi ønsker jer alt muligt held med konferencen.

Jeg taler til jer som palæstinensisk araber, hvis land i årtier er blevet offer for imperialistisk kolonialisme og militær besættelse. Den racistiske og kolonialistiske zionistbevægelse, med Israel som redskab, står som spydspids for verdens imperialistiske og kapitalistiske magter. Når vi kæmper imod denne kolonialistiske bevægelse, kæmper vi samtidig mod imperialismen og kapitalismen, som står bag.

Historien om den politiske undertrykkelse af det palæstinensiske folk er også historien om de politiske fanger. Frihedskæmperne sættes i fængsel og anklages for at være terrorister og kriminelle. De stilles for militære domstole. Disse domstole følger hverken gældende love eller internationale og moralske standarder. Dette er i sig selv en kriminel og terrori-

stisk handling overfor et besat folk.

Som politiske fanger i zionismens fængsler kæmper vi imod besættelsen og for frihed. Samtidig kæmper vi for de palæstinensiske flygtnings ret til at vende tilbage til deres huse og land. Retten til selvstændighed og retten til at vende tilbage er naturlige rettigheder, som er blevet bekræftet gennem årene, men som Israel, med støtte af internationale imperialistiske magter, har nægtet at anerkende.

Alle politiske fanger længes efter frihed for sig selv, for deres folk og for alle politiske fanger i verden. Det er den sag vi kæmper for, og vi forventer at alle frihedskæmpere i verden vil stå side om side i kampen for at sikre anerkendelse af deres status som frihedskæmpere - ikke terrorister. Vores langsigtede mål er og har altid været at opbygge en sekulær demokratisk stat på hele det historiske Palæstinas land, hvor vi alle kan leve uden diskrimination uanset religiøs baggrund. Det være sig jøder, kristne eller muslimer, som vil stå sammen for at støtte alle folks rettigheder, som vil kæmpe for retfærdighed for alle folk på jorden - og de progressive bevægelser vil sejre.

At benene i vores kroppe brækkes, at vores sjæle kvæles, at vores land bliver

stjålet og vores identitet undertrykt, kan ikke få os til at opgive kampen. Vi vil altid bekæmpe undertrykkerne, og når vi vinder denne kamp, vil vi deltage i andres kampe - for en verdensorden baseret på retfærdighed og socialisme.

Jeres konference er et vigtigt skridt i retning af koordinering og samarbejde mellem de progressive kræfter. I skal vide at vi - palæstinensiske politiske fanger - altid vil være der for jer, når I har brug for opmuntring og hjælp. Husk på de mange som gav livet for det de troede på. Lad også dem være en opmuntring i kampen.

Længe leve revolutionen!

Forkortet og oversat af Johnna Mortensen, IF's Mellemøstgruppe.

Internationalt Forum deltog i konferencen sammen med repræsentanter fra blandt andre 'Behatokia' fra Baskerlandet, 'Ad-dameer' fra Palæstina, 'Afapredesa' fra Vestsahara, 'Tamil Centre of Human Rights' fra Sri Lanka, 'IHD' (Human Right Organisation) fra Tyrkiet og 'Peace for Kurdistan' fra Kurdistan.

SÅDAN ENDER KRIGEN I IRAK

En afslutning på Irak-krigen vil ikke blive et anliggende for USA's næste præsident, fastslår den amerikanske sociolog Immanuel Wallerstein. Krigen kan kun standses af irakerne, der må samles på ny omkring modstanden mod besættelsesbasernes endeløse tilstedeværelse.

af Immanuel Wallerstein

Alles øjne er rettet mod den amerikanske præsidentkampagne, hvor kandidaterne har indtaget helt forskellige positioner i forhold til krigen i Irak. Men det er et forkert sted at rette blikket mod. Jeg mener det må være rimelig sikkert, at Barack Obama bliver USA's næste præsident, og hans holdninger til Irak-krigen er nærmest modsat hans rival John McCains. Obama var imod den amerikanske invasion fra starten, og han mener fortsat at krigen er skadelig for alle - for USA, Irak og resten af verden. Han siger, at han vil forsøge at trække alle amerikanske tropper ud af Irak inden for seksten måneder.

Når først Obama sidder i præsidentstolen, vil han utvivlsomt indse, at betingelserne for en tilbagetrækning af tropperne er et kontroversielt emne i USA. Desuden vil det vise sig sværere at opnå sit mål, end han selv hævder, selv hvis spørgsmålet blot var indenrigspolitisk. En afslutning på krigen i Irak vil ikke være op til Obama, eller for den sags skyld USA. Nøglen til at stoppe krigen ligger i irakisk politik, ikke i amerikansk politik.

Med en rask forudsigelse vil jeg tro, at

Moqtada al-Sadr bliver premierminister i Irak i 2009 eller senest 2010, og at al-Sadr vil bringe krigen til ophør. Følgende er, hvad der mest sandsynligt vil ske. Hver dag vil medierne minde os om de splittelser, som netop nu bliver set som de mest afgørende i irakisk politik. De tre store etniske grupper er henholdsvis kurdere, shia- og sunnimuslimer, og hver af disse grupper er knyttet til et geografisk område. Bagdad er her en undtagelse, da befolkningen her er en blanding af shia- og sunnimuslimer, som dog stadig er knyttede til forskellige bydele.

Hertil kommer, at disse geografiske områder er internt splittede, som vi alle synes at være klar over nu. Der er adskillige shia-grupperinger, som hver synes at have en militærs til sin rådighed, og i mellem disse har der længe hersket modsætninger. De to vigtigste grupper er den al-Sadr-ledede gruppe og en anden militærs kendt som SCIRI, ledet af Abdul-Aziz al-Hakim. I sunni-områderne er billedet mindre klart. Der er sheikerne og ex-Baathisterne forbundet med forskellige irakiske politikere. Derudover er der også

”

Nøglen til at stoppe krigen i Irak ligger i irakisk politik, ikke i amerikansk politik

en lille, men vigtig gruppe af jihadister, der på den ene eller anden måde er forbundet til al-Qaeda, og hvoraf hovedparten er ikke-irakiske. I den kurdiske zone findes to konkurrerende grupperinger sammen med et kristent og et turkmensk mindretal.

Denne form for kompliceret politisk landskab varierer dog ikke meget fra det, man finder mange andre steder i verden. Tænk på hvordan man kan beskrive viften af grupper involveret i USA's politik. Hvis vi skal nærme os et billede af, hvad der sandsynligvis kommer til at ske i Irak, bliver vi altså nødt til at skære igennem denne mangfoldighed af grupper og kigge på de mest iøjnefaldende problemer.

Statens enhed

Det forekommer mig, at det tydeligste problem for irakerne i dag er, hvorvidt Irak vil overleve som en forenet stat eller ej. En stat der kan genvinde sin stærke økonomiske og geopolitiske position i

regionen. Men hvem er imod dette? Der er faktisk kun to grupper, der er fjendtligt indstillede over for en fornyet og genoplivet irakisk nationalisme – shia-styrkerne ledet af al-Hakim og de kurdiske styrker. De førstnævnte drømmer om et selvstændigt og uafhængigt sydligt Irak, de kan regere, og hvor der er store olieforekomster. De ønsker at bryde alle bånd med de sunnimuslimske regioner, ligesom de ønsker at svække al-Sadr-grupperingen. Al-Sadrs gruppe er stærk i regionen, men endnu stærkere i Bagdad. Derfor tror Al-Hakim-gruppen, at de kan ødelægge al-Sadr hvis Bagdad bliver afskåret fra regionen.

Kurderne drømmer selvfølgelig om en uafhængig kurdisk stat. De er dog ualmindeligt pragmatiske. De ved, at en stat uden kyst vil få svært ved at overleve. Tyrkiet vil sandsynligvis invadere deres områder, eller også vil Iran gøre det. USA vil formentlig ikke gøre meget og mest af alt være fløv over situationen. Og Israel vil være irrelevant. Kurderne er hermed pa-

rate til fortsat at beholde en de facto selvstændighed inden for et forenet Irak. De slås stadig med de andre om kontrollen over Kirkuk. Jeg tvivler på, at kurderne får Kirkuk, og jeg formoder, det eneste de vil gøre ved det, er at brokke sig højlydt.

Lad os kaste et blik på de andre parter. De sunnimuslimske styrker er overordnet set også ganske realistiske. De har indset, at det er umuligt at vende tilbage til et Irak, som de kan regere alene. Det de nu ønsker er en tilpas stor del af styringen af det politiske maskineri og dets ressourcer (siden deres zone næsten ingen olie har - i hvert fald indtil nu). Mens de ikke kan håbe på et sunnidomineret Irak, håber de på at kunne få genopbygget Irak til sin tidligere fremtrædende rolle i den arabiske verden. Individuelt som kollektivt ville de klart kunne drage fordel af en sådan genoprejsning.

Shiaerne sidder med nøglen

I sidste ende er nøglegruppen, altså shiaerne. Moqtada al-Sadr har fra begyn-

delsen givet udtryk for, at han ønsker et forenet Irak. For det første mener han, at det er den eneste måde, hans folk i Bagdad kan overleve og trives på. For det andet tror han på et forenet Irak. Han og hans tilhængere led meget under Baathisterne, men han er åben for at forhandle med et reformeret og yderst svækket Baath parti, hvilket han har vist i løbet af de sidste to år. Han gav moralsk støtte til befolkningen i Falluja, da de var under angreb fra de amerikanske styrker for to år siden. Det blev gengældt i de seneste kampe i Bagdad, hvor hans styrker var under angreb fra samme amerikanske styrker.

Dette efterlader én vigtig aktør tilbage, nemlig Grand Ayatollah Ali al-Sistani, den vigtigste åndelige leder af shiamuslimerne i Irak. Al-Sistani har spillet et taktisk politisk spil lige siden den amerikanske invasion, hvor hans hovedprioritet har været at holde shiaerne sammen. Det meste af tiden holder han sig i baggrunden, men i de afgørende øjeblikke er han

parat til at gribe ind. Da sidste års amerikanske prokonsul L. Paul Bremer ønskede at skabe en irakisk regering efter sit eget hoved, insisterede al-Sistani på valg og USA måtte give sig. Som et resultat heraf fik han en regering domineret af shiaer. På samme måde fik han en våbenhvile i hus, da der var for hårde kampe mellem al-Hakim lejren og al-Sadr-lejren.

Men hvad ønsker al-Sistani? Teologisk vil han have Najaf til igen at blive det teologiske centrum for den shiareligiøse verden. I dag er det Qom i Iran som har den rolle, specielt efter den iranske revolution i 1979. Geopolitisk kræver dette et stærkt Irak, der er Iran ligeværdigt. For at få et stærkt Irak har han brug for et forenet Irak, der er i stand til at skille sig af med de amerikanske invasionsstyrker.

En vaklende militæraftale

For øjeblikket forsøger USA at få Irak til at underskrive en langsigtet militær aftale, der skal sikre tilstedeværelsen af amerikanske baser på ubestemt tid. Den

nuværende premierminister i Irak, Nouri al-Maliki, forsøger at gennemtrumfe dette uden en afstemning i parlamentet. Moqtada al-Sadr kræver en folkeafstemning, og det ser ud til, at al-Sistani gør det samme. En folkeafstemning vil sandsynligvis sikre et nederlag for aftalen.

Det ser altså ud til at al-Sadr, al-Sistani, sunnierne og selv kurderne i 2009 vil forene sig omkring en platform for national enhed og for USA's totale tilbagetrækning uden en langsigtet sikring af de amerikanske baser. Moqtada al-Sadr vil gennemføre dette som premierminister. Al-Hakim vil ikke være glad, men derimod blive holdt i nakken af al-Sistani. Iranerne vil være ambivalente. Den amerikanske offentlighed og eksperterne vil blive overraskede over den relative ro i Irak. Og præsident Obama og Pentagon vil ikke have mange muligheder. De vil nådigt samtykke, og måske vil de endda proklamere det som en 'sejr'.

Artiklen er oversat af Anne Rehder.

LAV SELV GAIA

Så er det med at spidse blyanten, pudse kameranlinsen og opdatere softwaren.

Gaia-redaktionen er nemlig på udkig efter aktivister, der kunne tænke sig at bidrage til bladet, uden at skulle bekymre sig om det kedelige redaktionsarbejde. Kan du skrive eller oversætte artikler, tage billeder eller lave grafisk design, så send os en mail på:

gaiaredaktionen@internationalforum.dk

EUROPEAN SOCIAL FORUM

17. - 21. sep 2008

Malmö, Sverige

www.esf2008.org

Denmark is to host the UN COP15 climate summit in the late winter of 2009. We are going to make that summit one the leaders will never forget. We are going to raise our voices in ways they cannot escape. We are going to protest using Nonviolent Direct Action because we cannot allow some delegates to endanger the face of the planet anymore. It is time to take the power back.

www.klimax2009.org

www.esf2008action.net

solidaritet

over grænser mellem oprør

Internationalt Forum er en solidaritetsorganisation, der støtter de folkelige kræfter, som kæmper mod undertrykkelse og udbytning over alt i verden. Det kan være jordløse bønder i Brasilien, oprørere i Colombias bjerge, politiske aktivister i Kurdistan, indianske kvinder i Chiapas eller asylansøgere i Europa.

Som verden ser ud i dag, bliver ressourcerne stadig mere ulige fordelt. Mens rigdommen koncentrerer på færre og færre hænder, lever milliarder af mennesker i fattigdom og elendighed. Polariseringen og undertrykkelsen vokser ikke kun i den såkaldte tredje verden, men også i Europa og USA.

Samtidig opnår de transnationale selskaber større og større politisk og økonomisk indflydelse. Den globale dagsorden sættes på udemokratisk vis især i USA, EU og Japan og i deres loger: FN's sikkerhedsråd, G8, Verdensbanken, IMF, NATO og WTO. Derfor er Internationalt Forum en anti-imperialistisk organisation, der forsøger at bidrage til kampen imod den kapitalistiske verdensorden og for en gensidig solidaritet mellem folk verden over.

**Læs mere
bliv medlem
eller abonnér på GAIA
www.internationaltforum.dk**

Afsender:
Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N

Returneres ved varig adresseændring

Brasilianske bønder brænder benzin. Jordløse bønder har sat ild til en sukkerrørsmark i protest mod at sukkerrørene bliver brugt til produktion af bioethanol på bekostning af fødevarer. ”Bønderne i udviklingslandene har indtil nu været betragtet som levn fra den præindustrielle æra. Men i stedet for at være endt på historiens mødding, repræsenterer de i dag den førende oppositionen til et kapitalistisk, industrielt landbrug”, mener Walden Bello fra Focus on the Global South.